

Szerkesztőség kiadóhivatal és nyomda: Bul. Reg. Ferdinand 4. Telefon: 151 — Sörgőncím: Közlöny. Arad —: Az Aradi Nyomda vállalat tulajdona. Kiadása és rotációs nyomása Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Fizetési árak: Évente 840. félre 420. negyedévre 210. havonta 70 Lej. Külföldre havonta 50 Lej. Több —: Egyes szám 3 Lej. Vasárnap 5 Lej. —: Bucu. restiben 50 bani felár. Hirdetések tarifa szerint —:

49-ik évfolyam, 151. szám

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

Csütörtök, 1934. július 12

Hatvan millió fontot irányozott elő Anglia a fegyverkezésre

Az angol kormány lemondott a leszerelésről — Franciaországnak tisztáznia kellett Londonban a szovjethoz való viszonyát

Párisból jelentik: Barthou külügyminiszter még kedden este visszatért Londonból. Az újságíróknak nyilatkozatot adott Barthou, amelyben kijelentette, hogy utjának eredményével nagyon meg van elégedve. A párisi sajtóban a külügyminiszteri megelégedettség élénk visszhangra talált. Az újságok egyértelműen megállapítják, hogy Anglia nemcsak feladott minden ellentétes véleményt a kelet-loarnói paktumot illetően, hanem — bizonyos feltételek mellett — hajlandóan nyilatkozott arra is, hogy a tervnek Berlinben és Rómában szószólója lesz. Ezért az engedményekért az angol kormány azt követelte, hogy Franciaország a leszerelés kérdésében jelentős koncessziókat tegyen. Barthou ehhez hozzá is járult.

A párisi lapok kommentárjaiból pontosan meg lehet állapítani, hogy a londoni tárgyalások milyen keretben mozogtak és milyen eredménnyel fejeződtek be. Az angol kormány csak azzal a feltétellel nyilatkozta Franciaország legújabb politikai célkitűzéseit helyesnek, ha a francia kormány feladja a leszerelés kérdésében eddigi hajthatatlan, merev magatartását és olyan engedményeket tesz, amelyek megnyitják a lehetőséget egy általános leszerelési egyezmény megkötése iránt. De nemcsak a leszerelési kérdésben kellett Franciaországnak áldozatokat hozni, hanem más vonatkozásban is engednie kellett álláspontjából. Barthounak tisztáznia kellett teremténie az Oroszországgal szembeni magatartását illetően is. Anglia attól tartott, hogy a francia kormány valamelyes formában bele akarja vonni Oroszországot is a locarnói szerződést garantáló államok sorába. Anglia nem tűrte volna meg egy pillanatra sem, hogy Oroszországgal együttesen szövetséget vállaljon valamiért. Oroszországot nem ismeri el semmilyen vonatkozásban partnernek Anglia és a francia-angol tárgyalás ezen a ponton felborult volna. Barthou azonban kijelentette, hogy a szovjetnek semmi köze sincsen a Locarnó-szerződéshez. Sir John Simon angol külügyminiszter kijelentette, hogy ellenzi Oroszországnak a népszövetségi tagállamok sorába való felvételét. Erre csak akkor kerülhet sor, ha a szovjet kijelenténi, hogy az összes kötelezettségeket minden fenntartás nélkül elismeri.

A kelet-loarnói paktumot illetően Simon külügyminiszter felvetette a kérdést: a megállapodás egyenlő kötelezettségeket szab-e minden résztvevő államra, kimondja-e a kölcsönösséget. Miután Barthou erre nézve is kedvező felvilágosítást nyújtott: keletkezett az a kedvező atmoszféra, amely az angol-francia megértés felé vezetett.

Londonból jelentik: A Manchester Guardian megállapítja, hogy a Barthou és az angol kormány között lefolyt tárgyalások rendkívül előékenyek és udvariasak voltak. Angol részről kijelentették, hogy a francia kormány által megindított véd- és dacsövetségi egyezmény-akció megfelel az angol kormánynak. Kijelentették azonban, hogy érdemleges határozatot ebben az ügyben nem hozhatnak, csupán annyit ígérnek meg, hogy ebben az ügyben az egymás közötti kezdeményezések, amelyet diplomáciai úton fognak lebonyolítani. A Manchester Guardian a következőket írja ezután:

— A londoni tárgyalások mindenesetre jók voltak arra, hogy sok átlátszó pókhálót szíjjeltépjenek. Ha Európa békéjét egyezményekkel fenn lehet tartani, akkor eddig éppen elég egyezményt kötöttek meg már.

Angol kormánykörökből származó híradás szerint Barthou francia külügyminiszter londoni tárgyalásai során tárgyalásokat folytatott Grandi olasz külügyi államtitkárral és abban állapodtak meg, hogy a francia külügyminiszter tíz napon belül ellátogat Rómába.

Az angol külügyminiszteriumban egyébként teljes részletességükben elkészültek azok a tervek, amelyek nagyszabású hadfejlesztési célokat szolgálnak.

Miután már Anglia nem számít arra, hogy a leszerelési konferencia eredményt termeljen, elkészítette mindazokat a terveket, amelyek a fokozottabb nemzetvédelem szükségessé teszik. Az új tervek realizálása hatvanmillió font kiadással jár.

Ebből az összegből még ebben az esztendőben hatmillió fontot ad ki az angol kormány azokra a munkákra, amelyekhez még ebben az évben hozzákezdenek. A hadügyminiszter terve szerint a szárazföldi csapatokat teljesen újonnan felszerelik, illetőleg modernizálják. Hat száz új repülőgépet rendel meg a hadügyminiszter, ezenkívül angolai hajógyárakban tíz új cirkáló építenek fel három éven belül. Tíz új repülőgépet keretét állítják fel és teljesen külön tíz legújabb típusú bombavető-repülőgépet állítanak szolgálatba. Az ország négy különböző részében új repülőtereket, hadikikötőket létesítenek.

Londonból jelentik: Barthou francia külügyminiszter és Simon angol külügyminiszter tárgyalásairól még a következőket jelentik: Elsősorban megállapítást nyert, hogy

Franciaország nem ellenzi többé Németország fegyverkezését.

Franciaországnak ez az engedménye óriási jelentőségű és kellő alapot nyújt az angol-francia ellentétek végleges likvidálására. Londonban megmagyarázták a francia külügyminiszternek, hogy Németország fegyverkezését ellenző álláspontja ugyanis csak elvi jelentőségű, mert Németország fegyverkezését nem lehet megakadályozni, míg, ha Franciaország lemond elvi álláspontjáról, Anglia a maga részéről feltétlenül támogatja Franciaország védekezését.

Súlyos büntetéseket ír elő a romániai hitlerista szervezeteket feloszlató kormányrendelet

A hivatalos lap közli a feloszlató rendelet szövegét

A Monitorul Oficial tegnapi számában jelent meg az a kormányrendelet, amely a romániai nemzeti-szocialista szervezetek feloszlására vonatkozik. A kormányrendelet pontosan meghatározza, hogy mely szervezeteket kell feloszlítani. Feloszlátandó a „Nationale Erneuerungsbewegung der Deutschen in Romänien” (NEDR), még pedig a kormányrendelet bevezetésében leszögeezett megokolással, hogy: „... a feloszlátást az tettes szükségessé, hogy a romániai német kisebbség ezen politikai alakulatai ellentétben állottak az állam fokozottabb biztonságáról szóló törvény rendelkezéseivel”. Az alábbiakban adjuk a kormányrendelet főbb pontjait:

1. Mindazon politikai csoportok, melyek eszméik terjesztésében, vagy programjuk végrehajtásában a szervezett erőszakosság tényével járnak el és ezzel a politikai államrendet, valamint a társadalmi rendet veszélyeztetik. Ugyanígy feloszlatandók azon politikai csoportok is, amelyek eszméik terjesztése és programjuk kivitele céljából fegyveres alakulatokat szerveznek, illetve azoknak működését politikai munkásságukban igénybe vették. Az ilyen okból feloszlátott szervezet vagy csoport neve bármilyen használatban az újbóli feloszlátás terhe mellett végérvényesen tilos.

2. A feloszlátási határozatot a minisztertanács hozza meg. Érvénye attól a naptól kezdve számítandó, melyen a határozat a Monitorul Oficialban megjelent.

3. Valamely politikai csoport feloszlátása maga után vonja a csoport, vagy párt klubhelyiségének vagy gyülekezőhelyiségének zár alá helyezését is. Mindazon tárgyak, melyek a feloszlátott csoport, vagy párt céljainak elérése céljából használatosak voltak, úgymint: fegyverek, pénz, irattár, levelezés stb. csakis a vizsgálóbíró felhatalmazásával és a vizsgálóbíró jelenlétében köbezhatók el.

4. 1—5 évi fogsággal, valamint mellékbüntetéssel sújtandók a következő kihágások: a) Ha valaki titokban olyan egyenruhát, vagy megkülönböztető ruhadarabot hord, zászlót vagy jelvényt használ, mely a feloszlátott szervezethez való tartozást kívánja kifejezésre juttatni; b) Ha a feloszlátott szervezet, csoport vagy párt tagjai titokban gyűlést tartanak, felvonulást kísérelnek meg, vagy bármilyen természetű, de tiltakozó jellegű politikai ténykedést fejtenének ki; c) Ha valaki valamely feloszlátott szervezet, csoport, vagy párt részére pénzt, avagy más módon anyagi természetű segítyt gyűjt abból a célból, hogy a feloszlátott párt, szervezet, vagy csoport tevékenységét folytathassa.

5. 50—100.000 lej pénzbüntetéssel sújtandó az, aki akár személyesen, akár mint igazgatója valamely kereskedelmi, vagy más vállalatnak, anyagi segítyben részesíti valamely feloszlátott szervezet tagjait.

A hatodik pont a közalkalmazottakra vonatkozik. Ez a pont rendelkezik afelől, hogy milyen büntetésben részesül az a közalkalmazott, ki valamely feloszlátott szervezet, csoport, vagy párt érdekében bármilyen munkásságot fejt ki. Ez a pont megjegyzi, hogy teljesen hasonló elbánásban részesülnek a klérus és a tantestület tagjai is, akár állami szolgálatban állanak, akár felekezeti intézményben működnek, illetve akár az államtól, akár felekezettől huzzák fizetésüket. Diákok, kik feloszlátott csoportnak, szervezetnek, vagy pártnak tagjai voltak, miniszteri határozat alapján hosszabb időre, vagy akár teljesen is eltávolíthatók az ország bármely iskolájának látogatásától.

A további pontok megállapítják, hogy a valamely feloszlátott csoporthoz, szervezethez, vagy pártához való tartozottságot minden esetben az illető törvényszék állapítja meg. A feloszlátott szervezet, csoport, vagy párt parlamenti, megyei, vagy községi választások alkalmával jelölteket nem állíthat.

A feloszlátott csoport, szervezet, vagy párt

parlamentí képviselője, megyei, vagy községi tanácsosa elveszíti mandátumát, amennyiben az illető testület többsége a megszámítás mellett dönt.

Amennyiben a fentiek értelmében törvénytelen és jogtalan szervezet, csoport, vagy párt egy másik törvényes szervezettel, csoporttal, vagy párttal egyesül, úgy ez nem jelenti azt, hogy a fenti ismerveknél megfelelő csoportszervezet, vagy párt nem osztható fel.

A kormányrendelet 13. és 14. pontja a titkos társaságok és egyesületekről szól. A 14. pont megállapítja, hogy titkos társaságnak, vagy egyesületnek ki a tagja és mely esetben büntetendő meg. Büntetendő, ha valaki a 13. pontban lefektetett ismerveknél megfelelő társaságot, vagy egyesületet alakít, annak érdekében munkásságot fejt ki, amennyiben tagokat gyűjt, vagy hasonló külföldi szervezetekkel szellemi kapcsolatot — levélváltás stb. útján — tart fenn.

Aki hasonló szellemű külföldi szervezettel anyagi vagy bármilyen más természetű támogatást élvez.

A kormányrendelet további rendelkezései szerint a rendelet rendelkezései ellen vétők nem lehetnek sem vállalatok, sem időnként megjelenő sajtótermékek szerkesztői, illetve munkatársai. A kormányrendelet 18. pontja kimondja, hogy a kormányrendeletben előírt büntetések az összes enyhítő körülmények figyelembevételével megállapított büntetés felénél kisebb, illetve rövidebb időre.

Most jelent meg az a belügyi felterjesztés is, amelynek figyelembevételével határozta el a kormány ismert és érélyes intézkedéseit. Ez a belügyi felterjesztés rámutatott arra, hogy a párt előbb a „romániai nemzeti-szociálisták csoportja”, utóbb a „romániai németek nemzeti megújodási csoportja” címen fejtett ki tevékenységet és külföldről behozott alapelvek szerint működött. A párt a rendelkezésére álló felekezeti területekről ki akarta küszöböltetni azokat a tanítókat és lelkészeket, akik nem akarták magukévá tenni a pártszervezet szigorú előírásait.

A belügyi felterjesztés megállapításai szerint a párt pontosan körülhatárolt külföldi előírások alapján Führer-rel dolgozott, aki az egész ország területére Fabricius, Erdély számára pedig Komnerch volt. A szervezet fegyelmi szabályait Dienstbuchból merítette, amely például előírta, hogy ha egy német testület valamelyik tagját a hatóságok megdicsérik a rend és az ország nyugalma körül kifejtett magatartásáért, akkor azzal szemben el kell járni, mert nem értette meg a feladatát, vagyis azt, hogy hogyan kell viselkednie az ellenséges hadállás területén.

A párt mindenkit ellenségnek tekint, aki nem tart vele és az ellenséget meg kell semmisíteni.

A vezér parancsának tartozik minden tag vakon engedelmessé válni, utasításait végrehajtani.

A belügyi megállapítás közli, hogy a romániai hitleristák harci eszközei igen elszántak voltak, rohamcsapatok, rajok és egész zászlóaljok kiépítéséről ábrándoztak. Külön egyenruha viselését rendelték el, nem riadtak vissza a propagatív felvonulásoktól sem, úgy hogy a közrendet sűrűn és erősen veszélyeztették. Maga Glondys szász püspök és a szász papság is óva intette a romániai németiséget a romániai nemzeti-szociálistákkal való rokonszenvezéstől, mert ez a mozgalom komoly veszélyt rejteget.

TEKIRGHIOLI BAI

a világhírű moorfürdővel.

A meleg moorfürdők a tengervizből készülnek, melyhez előírás szerint kevernek moortartalmú iszapot egészen 50 százalékig. Tekirghiol különösen ajánlható a következő betegségeknek: Tuberkulózis, kronikus reuma, női bajknál stb. Vasúti összeköttetés Constantával naponta. Movila és Eforia fürdőhelyek jó közlekedési eszközökkel könnyen megközelíthetők.

Információ, árak, jelentkezés:

SÁNDOR (EUROPA) HIVATALOS MENETJEGY IRODÁBAN,

Bulev. Regina Maria 10. megyei prefekturával szemben.

CONSUM-TAGOK KÉSZPÉNZÁRON 6 HAVI RÉSZLETRE VEHETNEK RÉSZTÁ 645

Hitler: „Nem volt más választásom...”

Papen alkancellárt ismét letartóztatták — Fellázadtak a Hitlerhez hű maradt rohamosztágosok

Fontos nyilatkozatok a Reichstag péntek esti ülésén

Ugy a külföld, mint a német közvélemény felfokozott érdeklődéssel várja a pénteken összeülő birodalmi gyűlésen elhangzó beszédet. Nem mintha bárki is arra számítana, hogy az ülésen ellenzéki felszólalások hangzanak el és a június 30-án történt eseményeket a Reichstag képviselői közül valaki kritizálni meri, de mert a beavatottak úgy tudják, hogy a pénteki ülésen Hitler Adolf részletesen ismerteti a Röhm—Schleicher-féle összeesküvés még ma is homályos történetét és a leveretés körülményeit, egyben pedig megokolja a kivégzéseket.

Külön érdeklődésre tarthat számot ezzel kapcsolatban az Havas távirati-iroda jelentése, amely szerint Hitler alkancellár a Reichstag pénteki ülésén bejelenti Németország visszatérését a Népszövetségbe.

Göbbels dr. propagandaügyi miniszter kedden este feltűnést keltő beszédet mondott, amelyet kevés kivétellel, az egész világ rádióállomásai közvetítették. A beszédet az olasz állomások, a délamerikai, a londoni, kanadai, délamerikai, északamerikai, a spanyolországi leadó-állomások közvetítették, majd francia, angol, spanyol, portugál nyelveken magyarázattal látták el. Ebben a beszédében Göbbels dr. a Németország ellen indított külföldi sajtókampányról emlékezik meg és felsorakoztatta mindazokat a tendenciózus híreket, amelyek tomboló, véres forradalomról számoltak be akkor, amikor — mondotta Göbbels — Németországban rend és nyugalom uralkodott, az ellenforradalmi kísérlet leverése után.

A berlini lapok megállapítják, hogy Göbbels beszéde nagy feltűnést keltett a külföldön, azonban egyetlen lap sem akadt, amely megállapította volna, hogy Göbbelsnek igaza van. Egyetlen országban sem jelentette ki egyetlen újság sem, hogy Göbbelsnek igaza van. A berlini újságok ezt nagyon sajnálatosnak tartják.

Bécsből jelentik: A Stunde jelentése szerint a Berlinben élő külföldi laptudósítók ultimátumot nyújtottak át Göbbelsnek, amelyben felszólítják, hogy legutóbb rádión tett nyilatkozatát vonja vissza, mert ha ezt nem teszi meg, úgy nyomban elhagyják Németország területét.

Berlinbe érkezett hírek e szerint azok a ro-

hamosztágosok sem hajlandók a szabadságolási parancsnak eleget tenni, amelyek Hitlernek segítségére voltak a lázadás leverésében.

Több csoport hirtelen visszafoglalta kaszárnyáját, amelyet nem hajlandó elhagyni. Vezetőik kijelentése szerint a rohamosztágosok az éhhalál elé néznek, ha leszerelik őket. A rohamosztágosok azt kívánják, hogy Hitler, akinek áldozatául estek, valamilyen formában biztosítsa egzisztenciájukat.

A Reuter-iroda Berlinből arról értesül, hogy a Németországban tartózkodó osztrák nemzeti-szociálisták az úgynevezett „harcos tábor”-hoz kötelesek csatlakozni, mert ellenkező esetben elvesztik állásukat. A 10—12 ezer főnyi legionista-csapatokat az osztrák határról Bajorország belsejébe szállították.

A londoni felhívatalos Reuter-ügynökség feltűnést keltő hírt közöl. Eszerint Papent, Hitler helyettesét, aki jelenleg még mindig hivatalban van, tegnap Göring birodalmi titkosrendőrségének — a Gestapo-nak — emberei az Albrechtstrasse-i titkosrendőrség központi épületébe vezették elő, ahol Göring személyesen több mint egy órán keresztül hallgatta ki. Papent kihallgatása után elbocsátották, de lakása előtt két S. S.-tiszt, Göring feketezübonyos védőosztályának két tagja teljes szolgálatot. A Reuter most azt találgatja, hogy vajon mi történt? Egyelőre nem lehet tudni, hogy ezután Papen lemondása következik-e vagy pedig letartóztatják az alkancellárt.

Newyorkból jelentik: Az amerikai napisajtó egyik legtekintélyesebb lapja a New York Herald berlini munkatársa révén beszélgetést folytatott Hitler alkancellárral, aki a június harmincadiki eseményekről a következőket mondotta:

— Nem volt más választásom, hogy hű maradhassak eskümhöz és a német nép érdekeihez. Nagyon örülök, hogy sikerült letipornom az akarnokokat. Szent meggyőződésem, hogy szigorúan csak kötelességemet teljesítettem, amikor néhány ember életét feláldoztam, oltánokét, akik csak személyi becsüvégből törekedtek a hatalomra. Egy esetleges polgárháború sokkal több emberáldozatot követelt volna és nekem ezt sikerült megakadályoznom.

A Marosba fulladt egy tizenegy éves aradi iskolásfiú

Crisan Pál tragédiája, amely újra aktuálissá teszi a parti rendőrség problémáját

Az idén a Marosnak bő aratása van, ma ismét egy fiatal életet oltott ki a szeszélyes folyó. A Maros mai áldozata Crisan Pál 11 éves iskolásfiúcska, Crisan János gyári munkás gyermeke.

A szerencsétlenség délután 5 óra tájban történt, Crisan Pál néhány barátjával azzal indult el hazuról, hogy játszani megy a Marospartra. A gyerekek az ingyenstrand elé mentek és amikor a többi fürdőzőket látták, elhatározták, hogy ők is fürödni fognak. A víz szélén játszottak egy darabig, majd egyik-másik beljebb ment a Marosba, így Crisan Pál is, aki hirtelen elvesztette lába alól a talajt. Kétségbeesetten segítségért kiáltott, azonban hangja hamarosan elcsuklott és a gyermek a víz alá merült. A szerencsétlenség több szemtanúja a gyermek segítségére sietett, sőt csónakkal igyekeztek kimenteni, de mire a helyszínre értek, Crisan Pál már alámerült. A késő esti órákig kutatták a folyót, azonban a fiúcska holtteste nem került elő. Barátai siettek szülei lakására és ismertették a történetet. A kétségbeesett apa nyomban jelentést tett az esetről a rendőrségen, ahonnan telefonon értesítették a parti melletti csendőrsőket.

Az újabb tragédia ismét aktuálissá teszi a parti rendőrség felállításának kérdését. Több-

izben állást foglaltunk a feltétlenül szükséges intézmény létesítése mellett, az illetékes hatóságok azonban csak tanakodnak — és az áldozatok száma állandóan növekszik. Crisan Pál tragédiája figyelmeztetőül szolgálhat az illetékeseknek.

Harminchatra csökken

az ország megyéinek száma

Bucurestiből jelentik: A kormány már hozzákezdett a bejelentett új közigazgatási törvénytervezet előkészítéséhez, amit ismeretesen valamennyi kormányképes párt bevonásával és hozzájárulásával óhajt kidolgozni. A kiszivárgott hírek úgy tudják, hogy az új közigazgatási rend jelentékeny mértékben leszálítja a megyék számát.

Mindössze 36 megyéből állana a jövőben Románia, a prefektus pedig nem politikai személyiség lenne, hanem hosszabb időre neveznék ki — a pártok hozzájárulásával — úgy, hogy személyét a kormányok változása nem érintheti.

A törvénytervezet lefektetése csak augusztusban indul meg, amikor a szakértő jogi bizottság az alkotmányreform törvényjavaslatának kidolgozásához is hozzákezd.

Érdekességek a Skoda-ügy titkaiból**Ezer lejjért vásárolt ebédlőt Amza tábornok a hadfelszerelési minisztériumtól****Vaida miniszterelnök fia cáfolja a pecsételés vádját**

Bucurestiből jelentik: A Skoda-ügy mai tárgyalásán a parlament vizsgálóbizottságának elnöke felolvasta Vaida Mircea mérnök levelét, amelyben a volt miniszterelnök fia tiltakozik Marulis ellenőr tegnapi kijelentése ellen. Marulis tudvalevőleg azt vallotta, hogy a zár alá vett Wertheimszekerényről, amely a Skoda-irodájában állt. Vaida Mircea szakította le a hatósági pecsétet. Az állítást felháborítónak minősíti és kéri személyének bíróság elé állítását, ahol majd megfelel a vádra.

Határozottan kijelenti, hogy a Skoda-szerződés aláírása idején sem ő, sem apja nem tartózkodott az országban.

Nem tagadja, hogy alkalmazottja volt Skoda-irodának, de szerződése 1932-ben lejárt. A vizsgálóbizottság úgy határozott, hogy Vaida Mircea megidézzi.

A további tárgyalás során felmerült az az ötlet, hogy bekérjük Boila Romulus vagyónának ellenőrzésére vonatkozó iratok beszerzését, mert neve a Skoda-ügyben többször is előfordul. Parineanu rendőrbiztos a házkutatás lefolyására vonatkozólag vallott. Közölte, hogy több feljegyzést találtak, amelyek tartalma szerint a nemzeti-parasztpárt

magatartása Amza, Rudeanu Parinea és Popescu tábornokok magatartásának tulajdonítható. A feljegyzések az ország hadfelszerelését is kimutatták, részletes felbecsülés alapján, másolatban ott feküdtek a megkötött szerződések is. Érdekes pikantériája a jegyzeteknek, hogy az egyik szerint Amza tábornok a hadfelszerelési minisztérium raktárától

egy komplett tőgyfaebédlőt — 1000 lejjért vett meg.

Az Adeverul ismét kommentálja Uica hadtestparancsnok tegnapi vallomását, amely tudvalevőleg leleplez, de — titkolózik. A lap szerint a tábornok titoktartása roppant veszedelmes, mert a burkolt gyanúsítások és rágalom özőnét árasztja olyan személyek ellen is, akik talán ártatlanok. A rejtelmes politikai nagyság nevének titoktartása helytelen és Uicát a hangzatos fogadalmánál is inkább köti a keresztre tett esküje, amelynek parancsa szerint el kellene mindent mondania, amit a Skoda-üggyel kapcsolatosan tud. Az Adeverul felhívja a bizottságot, hogy joga és kötelessége szerint kényszerítse Uica tábornokot a Skoda-botrány legintimebb részleteinek feltárására.

1876-ból származó irat beszerzését rendelte el az aradi törvényszék**egy birtokper kapcsán. — Bonyodalmas pereskedés Mária Terézia ajándéka körül egy aradmegyei család és az állam között**

Évek óta húzódó birtokper tárgyalta ma az aradi törvényszék első szekciójának Popescu-Herb-tanácsa. Részletesen megírtuk annak idején azt a pert, amely az állam és az aradmegyei Ravna községbeli Józsa-család között folyik. Az állam az agrárreform során kisajátította a gróf Wenckheim-családtól egy kétezer holdas erdőterületet, amelyre azonban a Józsa-család tagjai is igényt emeltek, sőt használatba is vették. Az erdő használata körül a perek egész tömege keletkezett, amennyiben az állami erdőfelügyelőség kihágási jegyzőkönyveket vett fel Józsaék ellen, akik viszont azzal védekeztek, hogy nem követnek el kihágást, ha fát visznek el saját erdejükből. A perek során Józsaék kijelentették, hogy az erdő még Mária Terézia egykori osztrák császárnő ajándékozta a nemesi ranggal együtt Józsaék őseinek. Józsa Miklósnak a császári háznak tett szolgálatai fejében és ez az erdő ma is a család tulajdona. Legutóbb az aradi bíróság felmentette az erdőkihágás vádjá alól Józsa Liviust, a család jelenlegi fejét és társait, miután beigazolták vette a tulajdonjogot.

Az Autonom Erdőpénztár erre pert indított a Józsa-család ellen és az erdő visszaadását követelte és ebben a perben ma tartott tárgyalást az aradi törvényszék. Az érdekes tárgyalásra a földművelésügyi minisztérium képviselőjében egy bucurestini ügyvéd jelent meg, míg a Józsa-családot dr. Grozda Aurél buteni ügyvéd képviselte. Grozda dr. perbeszédében ismertette az előzményeket, elmondta, hogy a Józsa-család többszáz évvel ezelőtt kapta az erdőt, amelyet azonban később gróf Wallenstein Waldenburg császári biztos a maga számára követelt és törvénytelen módon sikerült is ilyen hatósági határozatot kiterjesztetnie. Az erdő azonban ténylegesen a Józsa-család használatában maradt. Wallenstein gróf 1891-ben eladta az erdőt a gróf Wenckheim-családnak, amely viszont továbbadta a birtokot az ineni Fa- és Bányáipari r. t.-nak, amelynek főrésztulosa ismét a gróf Wenckheim-család volt. A társaságtól sajátította ki az erdőt az agrárreform során az állam, amelynek azonban nem volt erre joga,

mert az erdő Józsaéké, akik mindvégig használták is. Kijelentette az ügyvéd, hogy a CAPS erőszakkal kerestülvitte, hogy a telekkönyvvel az állam nevére írják át az erdőt, azonban a határozat ma sem jogerős, mert fellebbezést nyújtott be ellene. Igazságot kért az ügyben és bírói védelmet a Józsa-család részére, amelyet meg akarnak fosztani vagyontól. Javasolta, hogy a bíróság rendelje el több akta beszerzését, az igazság kiderítése érdekében, többek között egy 1876-ból származó bírósági irat csatolását. Az állam képviselője vitatta a Grozda dr. által elmondottakat, kijelentette, hogy gróf Wenckheimék 32 éven át használták háborítatlanul az erdőt és így mindenképpen tulajdonosaivá váltak a törvény értelmében, az államnak tehát joga volt a kisajátításra. A törvényszék rövid tanácskozás után helyt adott Grozda dr. kérésének, elrendelte az idézett akták becsatolását, így az 1876-ból származó irat beszerzését is és a tárgyalást október 17-ikére halasztotta.

Atszervezték az osztrák kormányt**Dollfuss kancellár öt miniszteri tárcát tartott fenn magának**

Bécsből jelentik: Dollfuss kancellár tegnap megjelent Miklós köztársasági elnöknel és bejelentette az összkormány lemondását. Az elnök nem fogadta el az összkormány lemondását, hanem megbízta Dollfuss-t, hogy kormányt alakítsa újjá. A kancellár a megbízatást elfogadta.

A „Politische Correspondenz” jelenti, hogy a kormány átalakítása oly módon történt, hogy Dollfuss a legfontosabb tárcákat saját magának tartotta meg. A kancellár elsősorban a belügyminiszteri és külügyminiszteri tárcákat tartotta fenn magának, de minden valószínűség szerint a közbiztonsági, a pénzügyi és honvédelmi tárcákat is magának tartja lenn.

Starhemberg herceg továbbra is helyettes kancellár marad, míg Fey volt alkancellár tárcanélküli miniszter lesz. Ender dr. és Schmidt dr. azért váltak ki a kormányból, mert az új al-

Nyelvvizsgára rendelték már az aradi telefontisztviselőket is

Ismeretes, hogy a postavezérgazgatóság rendelete folytán július 23-án ötven aradi postatisztviselőnek kell jelentkeznie Timisoarán a nyelvvizsga letételére. A rendeletet Aradon érhető megdöbbenéssel fogadták, mert olyan tisztviselőkről van szó, akik mögött több éves, sőt évtizedes munkásság áll s eddig már több nyelvvizsgán estek sikeresen keresztül. Ma váratlanul újabb rendelet érkezett Aradra, a mely talán még az előző intézkedésnél is nagyobb megdöbbenést keltett.

A mai rendelet értelmében ugyanis a telefontisztviselők is kötelesek nyelvvizsgára jelentkezni.

Arról még nem értesítették a tisztviselőket, hogy a vizsga hol és mikor lesz. Az aradi telefontisztviselők azonban remélik, hogy ezeket Aradon tartják meg, mert szolgálati beosztásuk következtében nem utazhatnak el Timisoarára.

A telefon, mint ismeretes, Morganék kezében van és a tisztviselők, akik jelenleg dolgoznak, kivétel nélkül a posta alkalmazottjai voltak és innen léptek a Morgan-társaság kötelékébe, amikor az Industrial Telefon Trust-távbeszélő szolgálatot átvette. A rendelet főképpen azért keltett meglepetést, mert eddig még nem fordult elő, hogy egy társaság kötelezővé tegye a nyelvvizsgát. Remélhetőleg a telefontársaságot a legmesszebbmenő méltányosság szempontja fogja vezetni annál is inkább, mert a vállalat vezetősége minden bizalommal tudatában van annak, hogy a vállalat kötelékében számos értékes, képzett kisebbségi tisztviselő dolgozik. Ezeknek szakitudását a telefontársaság nem nélkülözheti és nem teheti ki a bizonytalanságnak számos jólbevélt magyar tisztviselő egzisztenciáját, akik munkakészségükről, szorgalmukról évek hosszú során át tanúságot tettek.

Tízmillió lejt vett fel Dumitrescu tábornok a csendőrség pénztárából

Bucurestből jelentik: Dumitrescu tábornok vagyónának ellenőrzése során Letu ezredes beismerde, hogy

számos esetben a hadtest pénztárából nagyobb összegeket fizetett ki a tábornoknak aki így több mint tízmillió lejt vett fel.

Ebből a tekintélyes összegből hét-nyolc millió lejt investált birtokába a tábornok. Dumitrescu kérte Párisban tartózkodó fiának Puiu Dumitrescunak a kihallgatását arra vonatkozólag, hogy a birtokinvestációkra ő adott három és fél millió lejt. Alaxa mérnök kihallgatását pedig arravonatkozólag kérte Dumitrescu, hogy milyen arányú elektrifikálást hajtott végre a birtokon. A tárgyalást szeptember 25-én folytatják.

Atszervezték az osztrák kormányt**Dollfuss kancellár öt miniszteri tárcát tartott fenn magának**

Bécsből jelentik: Dollfuss kancellár tegnap megjelent Miklós köztársasági elnöknel és bejelentette az összkormány lemondását. Az elnök nem fogadta el az összkormány lemondását, hanem megbízta Dollfuss-t, hogy kormányt alakítsa újjá. A kancellár a megbízatást elfogadta.

A „Politische Correspondenz” jelenti, hogy a kormány átalakítása oly módon történt, hogy Dollfuss a legfontosabb tárcákat saját magának tartotta meg. A kancellár elsősorban a belügyminiszteri és külügyminiszteri tárcákat tartotta fenn magának, de minden valószínűség szerint a közbiztonsági, a pénzügyi és honvédelmi tárcákat is magának tartja lenn.

Starhemberg herceg továbbra is helyettes kancellár marad, míg Fey volt alkancellár tárcanélküli miniszter lesz. Ender dr. és Schmidt dr. azért váltak ki a kormányból, mert az új al-

kormánytörvény szerint sem tartományi főnök, sem polgármester nem lehet a kormány rendes tagja. Dollfuss kancellár kijelentette, hogy Schönberg-Hartenstein vezérezredes-hadügyminiszter kiválását rendkívül sajnálja, de nem mond le arról, hogy a vezérezredes munkásságát más téren igénybe ne vegye.

CORSO! Ma siágerpremier!

7 1/2, 9 1/2 órákor!

Nyitott tétő,

Kellemes hívős terem.

Szőke párdúc!

nagyserű, változatosan fordultatos ságerfelm

Jean Harlow

Clark Gable

Cserépkályhát csak elzárható tüzrácscsal csináltasson, **Lőrincz B. Reg. Ferd. 11.** kályharaktár, 23
egyedüli tökéletes rendszer, forgalomba hozza.

Huszévesek vágyai és vádjai

Az aradi huszévesek nemzedékének véleménye az életről és a jövőről — Mít mond az érettségizett, aki elbukott az érettségiben, az állásban levő és a munkanélküli.

Huszévesek! Micsoda boldogság lehet huszévesnek lenni! Az embernek okvetlenül jelképes ábrázolatok tűnnek a szemébe, ha huszévesre gondol: az ifju, aki kezét kitarja és szembenéz a nappal... Messze, szivárványok ívelnek át az égbolton, az ifju láztól égő arca a beteljesülés fényében ragyog, minden előtte van már, csak utána kell nyulni az alkalomnak, előtte az élet, siker, boldogság, kitárt két karja üszényalábolja az egész világot.

Huszévesek: mikor megszülettek, akkor dörült el az első ágyu a Száva hidjánál. Huszéves nemzedék: mikor iskolába kezdtek járni, akkor hirdette ki talán a tanító, hogy mátol fogva nem lesz tanítás, mivel az iskolát kórháznak alakítják át... Mít mond ez a mai huszéves?

Aki érettségizett

Tizenkilenc esztendő csak, még be sem töltötte a nevezetes huszat. Amikor született, már emlegették a kukoricakenyeret. Születése után nem sokkal édesapját is elvitték katonának, aki csak öt év múlva került elő, valahonnan a szibériai végek felől, japán hajóval. Ifju barátunk valóban tele van reményekkel.

— Most érettségiztem, — tárja szét a karját, — egyelőre nem is gondolok egyébre. Ha gimnazista lennék még, elmentem volna cserkész táborba, de most már „nagy” vagyok és önállóan fogok utazni. Most szabadságra vágyom.

— Hová?

— Nem tudom. Kaptam ezer lejt. Sajnos, ezen nem lehet elutazni se Moszkvába, se Rómába, se Berlinbe.

— Miért éppen ebbe a három városba?

— Mert ezek a legérdekesebbek Európában. Engem csak „világnézeti városok” érdekelnek. Talán nem jó kifejezés, de nem találok kifejezőbbet. Szeretnék menni oda, ahol történik valami „irányzatos”, akár szovjet-dolog, akár náci-história. Szeretnék benne lenni az eseményekben.

— Milyen pályára készült?

— Nem tudom. Jogásznak már nem megyek, mert el van árasztva a pálya. Orvos sem lehetek, emiatt.

— „Pályát” vagy „foglalkozást” választ?

— Látja, ezen még nem gondolkodtam. Van különbség a kettő között? Szeretnék megélni. Talán elmegyek kereskedőnek, beálltok üzletbe. Sok mindent szeretnék még, de pénz kell hozzá, ugye, sok?

Fiatal csikó. Világnézeti várost keres magának, nincsen célja, pályája, megélni akar csupán s míg egyrészt fanatikus idealista, másrészt a gyakorlati anyagiasság keriti hatalmába.

Aki elbukott az érettségiben

— Jogász akartam lenni. Nem sikerült. Önök nagyon jól tudják, hogy miért...

— Sikeres pótérettségi és teljesülhet vágya, megvalósíthatja álmait.

— Nem érdekel. Nem csak azért, mert érzem, hogy azon is elbuknék, hanem mert a rosszul sikerült érettségim után beláttam, hogy nincs célja. Először el voltam keseredve. Öngyilkosságra gondoltam. Igazán kicsi hujja, hogy a Marosba nem ölttem magamat. Azután gondolkodni kezdtem. Mi lett volna, ha sikerül az érettségim? Ujabb esztendők tanulással, drukkollással telve. Más városban élni idegenek között. Esetleg nyomorogni. Nincs semmi értelme...

— De mit akar? Valami célja csak van, amivel biztosítani akarja jövőjét?

— Célt kitűzni, felesleges energiapocséklás. Jövő... Hát vannak még olyan naiv emberek, akik a jövőre építenek? Hiszen holnapra, vagy holnaputánra semmivé válhat minden szépen fel-

pitett terv. A lapok naponta tele vannak fegyverkezéssel, készülő háborúval, forradalommal, hát érdemes a holnapra építeni?...

A bukott diák bucsuzás közben még ezeket mondja:

... előttem is levizsgázott az élet és megbukott. Csufosan megbukott.

Akinek foglalkozása van már

Tanító. Orvos akart lenni, egy szemesztert hallgatott is, aztán elment a továbbképző tanfolyamra s most egy kis faluban szövőzeti ábrándjait. Szeretne előrehaladni, de már egyre kényelmesebb, lassan ellepi őt is a jó vidék homokja.

— Szép pálya, — mondja meggyőződéssel, — embereket nevelni emberré... Hasonlít az orvoshoz, az gyógyít, mi pedig a lelkeket készítjük elő a nagy harcra... Van tehenem, földem, földesur vagyok. Vágyam? Megházasodni, élni csendesen, ketteskén.

— Mire emlékszik gyermekkorából?

— A mi szomszédunkban katonai iroda volt. Egész nap csapkodták az ajtót, döngtek az ud-

Ellenőrzik az aradi városházán a tisztviselői kinevezéseket

— A legkisebb formahibánál megsemmisítik a kinevezést — A kormánynek 800 millió lejes megtakarítást kell eszközölni

Az aradi városháza tisztviselői körében élénk izgalmat váltottak ki azok a hírek, amelyek a hivatalos lapban nemrégiben megjelent felhatalmazási törvény alkalmazásáról terjedtek el. A törvény ugyanis az állami apparátus egyszerűsítéséről intézkedik és elrendeli, hogy az 1924. óta történt összes törvénytelen és szabálytalan kinevezéseket megsemmisít. Hír szerint a törvényt rendkívül szigorúan alkalmazzák és

ha valamelyik tisztviselő kinevezésénél a legkisebb formai hibát tapasztalják, a kinevezést megsemmisítik.

Az aradi városházán számos olyan tisztviselő működik jelenleg is, akit 1924. után neveztek ki és akiknek kinevezése körül könnyen található formahibák. Egyes hírek szerint mindazokat a tisztviselőket, akik 25-ik szolgálati évüket betöltötték, teljes fizetéssel nyugdíjazzák, helyükre azonban új tisztviselőket nem neveznek ki, hanem munkakörüket elvégzésére előléptetés útján neveznek ki másik tisztviselőt. Abban az esetben, ha szabálytalan kinevezés miatt menesztenek tisztviselőket, akkor csak az elbocsátott hivatalnokok egyharmadának megfelelő újabb tisztviselőt lehet helyükre kinevezni, míg az ilyenformán megüresedett állások kétharmadát megszüntetik. Abban az esetben, ha ezt az intézkedést az aradi városházán a fenti értelemben alkalmazzák, nagy problémát jelent majd annak a munkatöbbletnek elvégzése, amely egyes tisztviselők elbocsátása következtében a többi hivatalnokokra hárul.

Itt írjuk meg, hogy az állami apparátus egyszerűsítésére kiküldött bizottság tegnap ülést tartott, amelyen megállapították, hogy

a kormánynek 800 millió lejes megtakarítást kell eszközölnie

és miután csak kilenc hónap van már hátra a

varon és vezényszavakat kiabáltak. Ez a zavaros hanggyeveg végigkísér az életemen át, ha ezt a szót hallom: „háború”.

Akinek nincs munkája

— Momentán, — mentegetőzik — momentán. Most nincs munkám, de az összeköttetésem elég erősek, hogy újra felvehessem a fegyvert.

— Mi a fegyvere?

— Mi lehet a fegyvere azok legtöbbszörének, akik kikerülnek a gimnáziumból? Az iróttól, a bankfiu toltól, amely most, mondom, kibukott a kezemből. Különböző fétele vagyok munka nélkül. Így hát lógok. Olvasok könyveket s ha a munkátlanúságom sokáig tartana, széleskörű műveltségre teszek szert. Egyformán olvasok Jókait és Dosztojevskyt, Makkai Sándort és Sinclairt. A nyáron elmegyek trampolni.

— Hová?

— Trampolni Csavarovni. Hárman álltunk össze, hátizsákot veszünk s jobb híján bejárjuk az országot. Magunkfajta fiatalember úgy érvényesül, ahogy tud. Hallottam, hogy egy ilyen trampolás nagy szerencsét hozott egy fiatalembernek: végül egy szálló igazgatója lett. Trampolás közben ottragadt egy szállóban, hasznossá tette magát s ma már egy egész szanatóriumot igazgat. A legfontosabb a szerencse.

— Mi a vágya?

— Mondom, hogy szerencsés legyek. A többi jött magától.

Persze, persze: a többi aztán olyan szépen jön magától... (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

— (—i.)

Aki igazán gyógyulás-pihenés és üdülésre vágyik, keresse fel a gyönyörű fekvésű ózondus hegyi levögőjét: 2827

B **BAILELIPOVA** LIPPAFÜREDET

Rádium szénásvadus forrásait a természet csodálatos módon áldotta meg, szakteljes orvos és tanárok ajánlják: különösen szív-, érmezesedés, magas vérnyomás, reuma, vesé és hólyag, idegrendszer, vérszegénység és az összes női bajoknál szakszerű ivó- és fürdő-kurára: — Külföldi relációkban is modern fürdőtelep, szállodákkal. — Étlapszerű étkezés: el 130—150 Lei.

Kérje mindenütt a

GOLF

BOROTVA-PENGÉTI!

(Az acélpár legkételetesebb alkotása)

és öröme lesz a borotválkozásban.

Vezérképviselő: **Fridmann Armin**

Oradea, Promenada Emleneu 16. 2818

Aradváros megkezdi tárgyalásait a villanygyár koncessziójának meghosszabbítására

Öt éven belül modernizálják és a külvárosokra is kiterjesztik a villanyvilágítást

1970. január elsejéig hosszabbítják meg a koncessziót

A Monitorul Oficial ma Aradra érkezett, július 9-iki keltezésű számában megjelent az a törvény, amely feihatalmazza Aradvárosát, hogy a villanygyár koncessziójának meghosszabbításáról tárgyalásokat folytasson. A törvény első szakaszának értelmében Aradváros felhatalmazást kap arra, hogy 1970. január elsejéig meghosszabbítsa azt a koncessziót, amelyet a magyar belügyminiszter 1895. június 28-iki 54.698. számú rendeletével hagyott jóvá. A meghosszabbítást a város és a koncessziót élvező gyár által megállapított feltételek mellett kötik meg. A törvény második szakasza megállapítja azokat az elvi feltételeket, amelyeknek alapján Aradváros a koncesszió meghosszabbításáról szóló egyezményt aláírhatja. Ezek a következők:

a) A koncesszió meghosszabbításáról szóló szerződésnek a kormány által való jóváhagyása után a villanygyárnak legkésőbb öt éven belül ki kell egészítenie és modernizálnia kell a berendezést olyképpen, hogy az három fázisos forgóáramot szolgáltatson. Ugyanezen időn belül a kábelhálózatot az egész belvárosra, a légvezetékét pedig a külvárosokra ki kell terjeszteni. Ezt a határidőt csak akkor hosszabbíthatják meg, ha a behozatalt és a külföldi fizetéseket szabályozó intézkedések a gyár rendelkezéseinek végrehajtását meggátolják.

b) A villanygyár köteles a közvilágítás céljaira díjmentesen 400 ezer kilowattóra áramot évente rendelkezésre bocsátani. Az ezenfelül fogyasztott mennyiséget a város 50 százalékos árkedvezményvel veheti igénybe.

c) A koncessziót élvező vállalat az energiatörvényben megállapított illeteket köteles a városnak fizetni.

d) Az árlejtési feltételeket oly módon kell összeállítani, hogy a lakosság részére megállapított tarifa semmiesetre sem biztosítson a villanygyárnak a befektetett tőke tíz százalékánál nagyobb tiszta jövedelmet.

e) A villanygyár berendezését a város a szerződés lejártán utolsó tíz esztendejében megveheti. Ebbeli szándékát azonban két évvel előbb be kell jelentenie.

f) A koncesszió lejártá után a teljes berendezés, felszerelés, valamint a villanygyárnak a Hegyaljai Villamosvasutak berendezésével kapcsolatos jogai a város tulajdonába mennek át. A berendezésnek ekkor üzemképes állapotban kell lennie. Ugyanez vonatkozik a környékbeli községek villanyvezetékeire is.

g) A villanygyár opciós jogot ad az Araddal szomszédos községek villanyellátására.

A törvény harmadik paragrafusa úgy intézkedik, hogy a koncessziót meghosszabbító szerződést minisztertanácsi jegyzőkönyvvel léptetik életbe.

A villanygyár koncessziójának meghosszabbításáról szóló törvényt a képviselőház július 2-án Marcus Mihály dr. elnöke alatt szavazta meg.

Aranyplakettet nyert a bécsi filmversenyen az aradi Szerényi Ferenc

Nyolcszáz versenyző közül az elsők sorába került az ismert aradi fatermelő fia, aki világhírű filmsztárok előtt debütált

Az Ér elindul valahonnan és végül befut a szent nagy Óceánba... Ezt a gondolatot megörökítette Ady Endre, a halhatatlan magyar költő egyik örökbecsű, szép versében és valahogyan ez az Ady-vers jut eszembe, amikor egy levelet olvasok, amely Szerényi Ferenc érdekes pályafutásának egyik fontos eseményéről ad hírt, Szerényi Ferencet, Szerényi Géza ismert aradi fatermelő fiát sokan ismerik Aradon s a mikor a jó megjelenésű, mindig mosolygó, szimpatikus fiatalember elhatározta, hogy filmszínész lesz, azok, akik ismerték, karriert jósoltak számára. A rokonság — Arad kereskedelmi életében fontos szerepet játszó ösölád — nem fogadta tulságos örömmel Szerényi Feri elhatározását, jobban szerették volna, ha realisabb pályán keres elhelyezkedést. De a fiatalember megingathatatlan volt — és győzött.

Az elmúlt év szeptemberében Szerényi Ferenc Bécsbe utazott, ahol a Neues Wiener Konservatorium növendéke lett. Hírneves rendezők nevelik itt a hangosfilm jövődjét sztárjait és Szerényi Ferenc a növendékek sorában is hamarosan az élre küzdötte magát. Néhány héttel ezelőtt Bécsben nemzetközi filmhetet rendeztek és ennek keretében versenyt rendeztek a filmszínész-jelöltek között. A világ minden részéről az osztrák fővárosba gyűltek a neves filmemberek, akik érdeklődéssel várták a versenyt, hiszen a felvonuló anyag jelképezte a film jövőjét is, különösen az európai filmét, amely mindenképpen függetleníteni igyekszik magát Hollywoodtól.

Báró Nopcsa Elekné aradunoui földbirtokosnő pere egy legelő miatt

Buchnitz Lajos aradunoui gazda 109 ezer lejes kártérítési pert indított özv. báró Nopcsa Elekné aradunoui földbirtokosnő ellen. A kereset szerint a Hármasszigeten legelőt vett bérbe a bárónétól, évi 8100 lejért és a legelőt az állam vette később birtokba, a miből több mint százezer lejes kára származott. A törvényszék bizonyítást rendelt el az ügyben és a kihallgatott tanúk azt vallották, hogy Buchnitz csak kilenc holdas területet vett bérbe, míg a Hármasszigeten levő többi 25 hold az államé. Miután a gazda jogtalanul használta az állam tulajdonát képező legelőt, onnan kilakoltatták, a bérbevett részt viszont ma is háborítatlanul használja. A törvényszék ennek alapján elutasította Buchnitzot kártérítési keresetével.

Összesen nyolcszázán jelentkeztek a versenyen, közöttük Szerényi Ferenc is.

— Ilyen nagy konkurrencia mellett — írja az Aradi Közlöny-höz intézett levelében Szerényi Ferenc — nem is képzeltem, hogy valamit elérhetek. De beneveztem, mert magam előtt akartam igazolni, hogy eddigi munkám nem volt hiábavaló...

Szerényi Ferenc tehát benevezett. Minden versenyzőnek tíz perc állott rendelkezésére, ezalatt egy monológot, vagy verset és egy filmjelenetet kellett előadnia, végül pedig egy filmszlágeret kellett elénekelnie. A zsűri, amelynek elnöke Lubitsch Ernő, a híres filmrendező volt, míg tagjai között Liane Haid, Bolváry, Fejös, Premiger, Hörbiger és más hírességek szerepeltek, akik figyelmesen megtekintettek és meghallgattak mindenkit. És a selejtező verseny után a nyolcszázból mindössze nyolcvan maradtak — közöttük az aradi Szerényi Ferenc. Lefolyt a döntő verseny is — Szerényi Feri előkelő helyen végzett és a zsűri elnöke elismerő szavak közepette nyújtotta át az aradi fiatalembernek a díjat: aranyplakettet és diplomát. A győztesek tiszteletére a verseny végeztével a Sascha-filmgyár műtermében nagy estélyt adtak... Szerényi Ferenc úgy érezte, hogy küzdelme a sikerért nem volt hiábavaló...

A bécsi győzelem új harcra serkenti Szerényi Ferencet, aki a salzburgi Mozarteum filmkurzusán vesz részt és ott marad szeptemberig. Néhány nappal ezelőtt utazott Salzburgba, ahol kettőzött ambícióval folytatja tanulmányait és szeptemberben jön haza Aradra néhányhetes pihenőre. Szerényi Ferenc, aki alig néhány hónap alatt ilyen eredményt tudott felmutatni, most nagy lendülettel halad tovább azon az uton, amelynek végén a siker és világhír várja a tehetséget... A kis Ér mind nagyobb folyóvá növekedik és ellenállhatatlan erővel hőkölőg előre, a karrier hatalmas Óceánja felé...

Pert nyert az orosz cári tiszt özvegye az aradi törvényszék előtt

A bíróság kötelezte az adós tisztviselőt, hogy fizesse ki az esedékes 35 ezer lejt

Ma hirdette ki nagy érdeklődés közepette az aradi járásbíró ítéletét abban a perben, amely Pecenchin aradi ezredes özvegye és Botici Miklós CFR, tisztviselő között folyt. Mint mai számunkban részletesen megírtuk, az ezredes özvegye egy százezer lejes kötelezvény alapján dr. Stanojev Miklós aradi ügyvéd, a dr. Cotioiu-iroda vezetője útján indította meg a pert a tisztviselő ellen, az esedékessé vált 35 ezer lejes részlet kifizetésére. A vasuti tisztviselő — mint megírtuk — azzal védekezett, hogy a kölcsönt az ezredestől kapta még életében és az esedékes összeget a törvényes örökösnek hajlandó kifizetni. Az özvegy pedig nem törvényes örököse Pecenchin ezredesnek, — érvelt — mert nem volt törvényes felesége.

A mai járásbírósi ítélet helyt adott az

özvegy keresetének és elutasította dr. Barbatei Teodor, a tisztviselő ügyvédjének ama kérelmét, hogy diplomáciai uton szerezzenek hivatalos igazolást az orosz hatóságoktól a házasságra vonatkozólag. A bíróság felelőszere való tekintet nélkül kötelezte a tisztviselőt, hogy az esedékes 35 ezer lejt 15 napon belül fizesse ki. Az ítélet indokolása kimondja, hogy a Botici által kiállított kötelezvény szerint a pénzt az özvegy adta és így az neki jár vissza. Barbatei dr. felelőszerezt jelentett be és közölte, hogy az aradi törvényszéknek felajánlja, hogy abban az esetben, ha az aradi igazságügyi fórumok nem szerzik be a házasságra vonatkozó bizonyítékokat, úgy ő maga kéri diplomáciai uton az odesszai hatóságok igazolását, aravonatkozólag, megtörtént-e a házasság Pecenchin és felesége között, vagy nem,

CENTRAL: 7¼ és 9¼ órákor
PREMIER!

Tét — egy emberfej!

Rendkívül izgalmas, lebilincselő bűnügyi dráma

HARRY BAUR, GINA MANES,
INKISCHINOFF.

SELECT: 7¼ és 9¼ órákor.
Reprizhelyekkel!

MARION

(Marion, das gehört sich nicht!)

Zenés vígjáték. Főszerepekben:

Magda Schneider, Hermann Thimig,
Otto Wallburg.

HIREK

Mihály nagyvajda és az erdélyi magyar fiu...

Mihály nagyvajda, aki egy esztendőn át szorgalmasan tanult és kitűnő eredménnyel tette le az évvégi vizsgát, mielőtt Firenzébe nyári pihenőre indult volna, ünnepi színműelőadást rendezett a királyi palotában és arra meghívta édesapját, II. Károly királyt is. A színdarabot két osztálytársával együtt Mihály nagyvajda írta és ő is rendezte azt. Az előadás második részének befejező száma egy zongora négykezes volt, amelyet valóban művészi készséggel Mihály nagyvajda és egyik osztálytársa: Kovács Iván Pál adott elő. A zongora előtt ott ült a nagyvajda, mellette pedig egy magyar kisfiu, akit a hegyeken túlról, a messzi Erdélyből küldtek abba az osztályba, melyben Mihály herceg tanulmányait folytatja és amelyben az egyes országrészek minden nemzeti-sége egy-egy növendékkel képviselteti magát. Mihály vajda nagyon megszerethette ezt a magyar osztálytársát és a tudós professzorok sokra becsülhették a kis Kovács Iván Pál zenei tudását, ha ezen az évzáró ünnepségen, amelyen minden növendék tudásának legjavát adta, a kis Mihály maga mellé ültette az erdélyi magyar barátját és vele játszották el az ünnepi „négykezes”.

Ezen a színelőadáson jelen kellett volna lenni mindazoknak, akik az utóbbi időben a nemzetiségi türelmetlenség, az egyenetlenkedés és a magyargyűlölet hangját igyekeznek megpendíteni az ország politikai koncertjében — végig kellett volna hallgatniok ezt a hangversenyt, hogy ebből a példából okuljanak és átérzzék annak a „négykezes”-nek megértést és harmóniát szimbolizáló jelentőségét.

— **IDŐPROGNÓZIS:** Meleg, változó felhőzet, helyenként esetleg futó záporosú, esetleg zivatar.

— **Előkészületek a román—orosz vasúti forgalom felvételére.** Bucurestiből jelentik: Az államvasutak technikai osztálya megtette a szükséges előkészületeket az Oroszországgal való vasúti forgalom felvételére. Orosz részről egyelőre az eszovitai hid kijávitását kezdték el. Ez a vonal Thiginán keresztül Odesszával állítja vissza a forgalmat. Ugyancsak megkezdődtek a munkálatok Atachi mellett, amely a Kiev felé vezető útvonalon fekszik. Előreláthatólag nem annyira az áru- mint inkább a tranzitforgalom lesz a fontosabb. Az ipari és kereskedelmi minisztérium preferenciális tarifát kíván létrehozni a két állam között. Az elszámolás nem Bern utján történik, hanem közvetlenül a két állam között.

— **Német hadihajók — angol kikötőben.** Londonból jelentik: A Königsberg és a Leipzig nevű német hadihajók négynapos tartózkodásra Portsmouth kikötőjébe érkeztek és így viszonyozták a Dorset és Norfolk angol hadihajók kieli látogatását. A világháború kitérőse óta ez volt az első eset, hogy német hadihajók békés céllal érkeztek angol kikötőbe. A két hajót érkezésükkor az angol parti őrök 21 ágyúval és a német lobogó felvonásával fogadták. Kelly angol tenger-nagy ezután megadta a vendégeknak az ilyenkor szokásos tiszteletet.

— **A timisoarai rendőrszolgálat Aradon.** Az inspektor fejelemi ügyekben érkezett Aradra és egész délelőtt kihallgatásokat eszközölt a rendőrségen, majd délután visszautazott Timisoarára.

— **A katonaság juniusi fizetésének kiutalásáról szóló értesítés** szerdán megérkezett az aradi pénzügyigazgatóságra és a hadsereg tagjai holnap felvehetik illetményeiket.

— **Eltemették Hollandia királynőjének férjét.** Hágából jelentik: Fejedelmi gyász pompával temették el ma Henrik herceget, Vilma holland királynő férjét. A gyászokost huzó hat fekete paripát a herceg kívánságához képest fehér és ezüst lepellel borították be és a lovak felszerelése, gyepője is fehér volt. A herceget a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

— **Repülőszereplés Olaszországban.** Rómából jelentik: Montecello közelében kigyulladt és lezuhant egy repülőgép, amely első próbatúját végezte. A gép négy utasa szörnyen halt.

ABBAZIA

HOTEL-PENZIO „SAN-MARCO”

Előkelő családi penzió ABBAZIA legszebb részén. — Gyönyörű szobák, kilátással a tengerre. — Folyó hideg és meleg víz a szobákban. — Fürdők a házban. — Elsőrangú magyar konyha. 424

Teljes ellátás már 25.— lírától.

— **Ujból emelkedett a Nemzeti Bank aranykészlete.** A Banca Nationala június 23-iki kelettel most hozta nyilvánosságra heti jelentését, amelynek jelentősebb adatai a következők: az aranyálladék 10 milliárd 87 millió lej, a növekedés egy hét alatt 9 és fél millió lej. A devizaálladék 93 millió 240 ezer lej, az előző heti 147 millió 140 ezer lejjel szemben. A kereskedelmi váltófárca összege 6 milliárd 129 millió lej, míg az előző héten 6 milliárd 279 ezer lej volt. A mezőgazdasági váltók összege 5 milliárd 182 és fél millió lej, míg az előző héten 5 milliárd 139 millió lej volt. A bemutatásra szóló összes kötelezettségek: 28 milliárd 467 és fél millió lej. A bankjegyforgalom 20 milliárd 977 és fél millió lej, a csökkenés tehát egy hét alatt 56 millió lej. Az aranyfedezeti arány 35.43 százalék, az emelkedés 0.21 százalékkal. Az összes fedezeti arány 35.76 százalék, szemben az előző heti 35.73 százalékkal. A leszámitolási kamatláb 6 százalék, a kamat pedig 2 százalék.

— **Felülvizsgálják a tanári és tanítói kinevezéseket.** Bucurestiből jelentik: Csütörtökön ül össze a közoktatásügyi minisztériumban az a bizottság, amely valamennyi reszort közül először az oktatási karban vizsgálja felül az 1924. óta történt kinevezéseket — az irányban, hogy nem eszközöltek szabálytalanul? Erre az intézkedésre a kormányt a felhatalmazási törvény készíti. Fel-tűntetést keltett a pénzügyminisztérium egy átirata, amelyben közli valamennyi minisztériummal, hogy a megüresedett állások betöltésére ne hirdessen pályázatot, mert egyetlen állás sem fölthető be.

Oprea Arsenie, a hegyaljai bandita aradi vendégszereplése

Ma, a hajnali órákban különös jelenetek játszódtak le a Madár-hüfőben, ahol egy falusi gazdálkodónak kinező férj iddógált. A férfi, aki a pincérekkel társalgott, ezek legnagyobb meglepetésére kijelentette, hogy Opre Arsenievel, a hegyaljai banditával azonos. A kései látogató ezután fizetett és távozott... Így meséli ezt azok, akik a hajnali órákban jelen voltak Oprea állítólagos aradi vendégszereplésénél. Oprea Arsenieről — bár legendás történeteket mesélnek róla és tetteiről — aligha hihető, hogy Aradra merészkedett volna, miután már a hegyek között sincs teljes biztonságban. Oprea azonban szolgált már meglepetésekkel, lehet, hogy ezt a kis kiruccanást a hatóságoknak szánta kellemes, vagy kellemetlen meglepetés gyanánt. Az sem lehetetlen, hogy az egész nem egyéb, egy becsipett falusi gazda jólsikerült tréfájánál. Nincs kizárva az sem, hogy Oprea a napokban levélben cáfolja meg az aradi vendégszerepléséről szóló híreket és tiltakozik az ellen, hogy „illetéktelenek vissza-éljenek nevével”...

— **Halálozások.** Mátyás Vilmosné szül. Hampel Teréz f. hó 10-én, éjjel, életének 44-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 12-én, csütörtökön délután 7 órakor lesz a felsőtemető halottasházából.

Gintner Ádám életének 66-ik évében f. hó 11-én, reggel 7 órakor hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 12-én, csütörtökön délután 5 órakor lesz a Str. E. Teodoriu 2. sz. gyászaházából a felsőtemetőbe.

LEGUJABB SPORT

Sparta—Hungária 2:1 (0:0)

Prágából jelentik: Ma játszották le a cseh fővárosban az ötödik Sparta—Hungária-mérkőzést, amely a cseh csapat 2:1 (0:0) arányú győzelmével végződött. Az első félidőben a csehek játszanak fölényben, de a Hungária-védelem kifogástalanul működik. Szünet után a játék változatos, a 23. p.-ben Kalocsay a Sparta-nak szerzi meg a vezetést, de a 35. p.-ben Dudás egyenlít. A 40. p.-ben Braine lövi a csehek győztes gólját, amely után nagy Hungária-ostrom következik, de eredmény nélkül. A mérkőzésen, amelyet az osztrák Beranek vezetett, 12.000 néző volt jelen. Miután a Sparta a 2:1 arányú győzelemmel kiegzenlített a Hungária gólarányát, egy újabb, immár hatodik mérkőzés vált szükségessé, amelynek időpontja felől még nem döntöttek, a meccs helyszínét pedig sorshuzás utján fogják megállapítani.

— **CAO—CFR (Bucuresti) 6:1.** Bucurestiből jelentik: A CAO 6:1 arányban legyőzte a Bucuresti CFR csapatát. Félidő 3:0.

Uj társasutazás Budapestre és Bécsbe

Augustus 10-én indulnak az utazás résztvevői.

Arad közönsége szívesen és kellemesen emlékezik vissza az elmúlt években lebonyolított nagyszerű külföldi társasutazásainkra. A timisoarai Központi Menetjegyirodával karöltve rendezett budapesti és bécsi kirándulásunkat ezuttal augusztus 10. és 19-ike között bonyolítjuk le és egészen bizonyos, hogy már ez az első bejelentésünk is azzal a tetszéssel találkozunk, amellyel a közönség mindenkor felkarolta az olcsó és kellemes társasutazások megrendezésére irányuló akcióit. A kitűnő nyári kirándulás zökkenésmentes lebonyolításáról a kellő rutinnal rendelkező, körültekintő rendezőség gondoskodik. Az utazási költségek mérsékelt díja és az együttes utlevél kellemessége biztosítja a jelentkezők nagy számát. A szükséges felvilágosításokat az alábbiakban pontosan közöljük:

A kirándulás résztvevői augusztus 10-én indulnak és 19-én térnek vissza. Akiknek a kilencnapos ut hosszadalmas, jelentkezzenek, mert — amennyiben megfelelő résztvevő akad — akkor négynapos kirándulást is lebonyolítunk, ugyan-csak ezzel az indulási nappal.

Résztvételi díj kollektív utlevéllel: 1100 lej.
Résztvételi díj egyéni utlevéllel: 775 lej.
Jelentkezni lehet: az Aradi Közlöny és az Erdélyi Hírlap kiadóhivatalaiban, valamint Sándor Ferenc menetjegyirodájában.

Kollektív utlevélhez szükséges okmányok: Állampolgársági bizonyítvány, személyazonossági igazolvány, férfiaknál 20—50 éves korig a Cercul de Recrutare igazolása, három darab fénykép, férjzett nőknél a házasságlevél közjegyzői másolata, kiskorúaknál szülői beleegyezés közjegyzői hitelesítéssel.

A résztvevők jelentkezési határidejét később állapítjuk meg.

— **Bécsi gyermekek Aradon.** Ma reggel kilenc órák érkeztek meg Aradra a bécsi gyermekek. Mint minden évben, úgy most is a bécsi Bárány Svábok Egyesülete nyaralattási akciója alapján hozták Aradra és Erdély több városába a bécsi gyermekeket. A pályaudvaron Bittó Miklós az Arader Zeitung főszerkesztője, dr. Müller Vendel, dr. Krepil János, Hinkel Antal a Német Népkegyesség titkára fogadták az érkezőket, a Frauenverein részéről pedig igen sokan jelentek meg. Winklerné Matild elnöknő vezetésével és tejjel, valamint frissítőkkel látták el a bécsi gyermekeket. A nyaralattási akcióval körülbelül 200 gyermeket hoztak és ebből Aradon és a megyében nyolcvanot helyeztek el.

— **A német fajelmélet új áldozata: Kurt Aram.** az ismert német író. Berlinből jelentik: Kurt Aram közismert német író tegnap berlini lakásán felakasztotta magát és meghalt. Azért követett el öngyilkosságot, mert nem bírta származása miatt nem talált kiadót.

— **A hivatalos lap mai száma közli a bizományi üzletek szabályozásáról szóló törvényt,** amelyet az ország kereskedő társadalmára már régóta nagy érdeklődéssel várt. A törvény értelmében a bizományi üzlet csak akkor érvényes, ha arról írásos szerződést kötöttek. Az, aki az árut bizományba adta, bármikor — minden előzetes bejelentés nélkül — megszüntetheti a bizományi viszonyt, az árut elvitetheti, még akkor is, ha a szerződés ezzel ellentétes feltételeket állapít meg. A bizományosnak a kapott árut biztosítania kell, még pedig egy olyan cégnél, amelyhez az áruk tulajdonosa is hozzájárul. A bizományi szerződés 50 százalékos adó alá esik abban az esetben, ha a szerződés időtartama maximum egy év. Egy százalékos adót kell fizetni a szerződés után, ha annak időtartama több, mint egy év vagy pedig azt meghatározatlan időre kötötték. Ezt a százalékot az áru maximális értéke után számítják. Érdekes megemlíteni, hogy az új törvény rendelkezései nemcsak az ezennel kötendő bizományi szerződésekre vonatkoznak, hanem mindazokra a bizományi szerződésekre, amelyek a törvény életbelépésekor már érvényben voltak.

— **A vér felírásítása céljából —** kiváltképp középkori férfiaknak és nőknek — ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet inni. Világszerte rendelik az orvosok a valódi Ferenc József víz használatát, mert ez szabályozza a bélmozgást, előmozdítja a gyomormozgást, fokozza az anyagcserét, javítja a vérkeringést, megnyugtatja az idegeket, egészséges álmot hoz és ezáltal új életet teremt.

— **Ma az alanti gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:**

RÉNYI: Bulevardul Regina Maria.

KAIN: Piata Avram Iancu.

NIEDERMAYER: Piata Sít Sava.

— Adófelbevezési tárgyalások Aradon. E hó 21-én kezdődik az aradi pénzügyigazgatóságon az adófelbevezési tárgyalása azoknak a kereskedelmi cégeknek és iparvállalatoknak, amelyeknek adóalapját 250 ezer lej és 2 és félmillió lej között állapították meg a múlt év folyamán. Az illetők az adó kivétele ellen fellebbeztek és e hó 21-re tüzte ki a tárgyalást a kivételei pénzügyigazgatóság. A tárgyalásra kerülő nagyobb vidéki és aradi cégek névsorát alább közöljük: Aster Róbert Galsa, Halász István Silindia és Tauti, Radstädter Henrik Sinte, Löffler József Ság, gróf Hunyady-féle savarsini malom, Geppert és Schulmayer Rovine, Mercea Todor Moneriu, Lidold István Guttenbrun, Gantner és Geiszler Cruceni, Goldis Aurelia Socodor, Zsófia-malom Saiteni, Motiu Sándor Ineu, Szücs István Nadlac, Fon Sándor Chisineu. Az aradiak közül felcmlitjük: Architectura építési vállalat, Iparosok Hitelszövetkezete, Pastoral Népbank, Minorita-rend, Arad-hegyaljai Villamosvasut, Graf Sándor építész, Grundmann Csavargár, Agronomul biztosító-intézet és még néhány, de kevésbé ismert aradi cég. A legnagyobb vállalatok és cégek a fenti dátum utáni napokban kerülnek sorra.

Az aradi szerb egyház Péter és Pál-ünnep

Csütörtökön szerb naptár szerint Péter és Pál napja lesz, amely azonkívül, hogy ünnepnapot jelent a szerb egyházközösség számára, nagyjelentőségű, tekintve, hogy az aradi szerb templom védszentjeit tisztelik Péter és Pálban. Ezért az ünnepeket, mint minden évben, úgy az idén is, nagy fényvel ülik meg. A tulajdonképpeni ünnepek délelőtt veszik kezdetüket, amikor is ünnepi nagymise lesz, amelyet körmenet követ. Az ünnepi nagymise Dragoevic Sándor gál-i lelkész-karnestere vezetésével mellett működő dalárda működik közre. Délután fél négykor kalászszentelés lesz a templom előtti térségen. A kalászszentelés hagyomány szerint fog lefolyni és az ugynevezett „kum” tisztet Tomits Pál, a Husiparosok Szindikátusának elnöke fogja betölteni, aki ez alkalommal nemes ajándékkal kedveskedett. Este a templom udvarán nagy ünnepség zajlik le, lampionos, színes sátrak között.

— Rablógyilkosok négytagú birtokos-családot vertek agyon Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: Hajmeresztő gyilkosságnak esett áldozatul Gruberovic sabáci nagybirtokos és háromtagú családja. Az éjszaka folyamán ismeretlen tettesek behatoltak a birtokos villájába, agyonverték Gruberovicot, a feleségét, három éves kislányát és megfojtották az asszony testvérét is. A rémtett után a gyilkosok kifosztották a pénzeszközöket, ahonnan elvitték az összes adóleveleket is. Valószínű, hogy ott rejtezik a gyilkosság indítókai. Gruberovic uzorakölcsönökkel is foglalkozott és irgalom nélkül árvereztette el adósainak utolsó vagyonkiját is. A hatóságok feltevése szerint kétségtelen, hogy a tönkretett adósokból kerültek ki a gyilkosok.

— A Szarazér Társulat volt igazgatójának végkielégítési pere az aradi törvényszék előtt. Kökényessy Géza aradi magántisztviselő esztendőknél át a Szarazér Társulat igazgatójaként működött és még a háború előtt nyugdíjba ment. 1922-ben reintegrálták állásába, ahol megszakítás nélkül működött 1928-ig. Amikor másodszer is kilépett a társulattól, végkielégítésként két évi fizetést követelte és miután a Szarazér Társulat elutasította kérését, perre került a sor. Az aradi járásbíró elutasította a kártérítési követelést, mire az ügy felebbevezés folytán ma az aradi törvényszék elé került. A törvényszék helyben hagyta az elsőfokú ítéletet és elutasító ítéletet hozott, mire a volt igazgató képviselőjében dr. Timár Andor ügyvéd semmisségi panaszt jelentett be a timisoarai Táblához, amely végsőfokon tárgyalja az ügyet.

Gond nélkül nyaral az EUROPA

staziel hoda fűrdőszelvényeivel a fekete tenger partján Constantán, ahol már a távol kelet ezeregyézsaka mosovláka él. A Mamaia-l strand beláthatatlan hosszúsága a Venezia Lidóval vetekedik és Eforia fűrdő mosdala vitál Cannesra vagy Juan les Pinsre emlékeztetnek. Movila Tekirgholnak már tradíciója van a fűrdővendégek szórakoztatásában és a szezon meglepetése lesz az újonnan épült elegáns és impozáns magyaráz C a s l n o. Szerényebb igényűek Tekirghol-Bál-on találják meg úgy a gyógyulást mint a szórakozást lehetőségeket. A természet barátai az Eforia-l O. C. T. sátoráborban fognak üdülést, lelki és testi feltöltést nyerni. Az EUROPA fűrdőszelvényével nyaralhat: a fekete tenger partján: Constantan, Movila Tekirghol-Carmen Sylván, Tekirghol-Bál, Budachi-Cordon, Eforian és a természetbarátai O. C. T. sátoráborában. Az EUROPA fűrdőakciója minden igényt, minden előirányzott költséget kielégít. Dorna-Vatra fűrdőhelyre jelentkezéseket július, augusztus és szeptember hónapokra, mindig az előző hónap 25-ig fogadjunk el. — Tehát csak az Europa-val utazunk. Információ, árak, jelentkezés:

a Sándor (EUROPA) hivatalos menetjegyirodában

Bulev. Regina Maria 10., a megyei prefecturával szemben.

Consum-tagok kesspénzáron 6 havi részletre vehetnek részt

— Elrendelték Orgovici Demeter volt aradi rendőrségi pénztáros szabadlábra helyezését. Seracu Adrian vizsgálóbíró, az aradi első számú vizsgálóbírói hivatal vezetője ma elrendelte Orgovici Demeter volt rendőrségi pénztárnok szabadlábra helyezését. A döntés dr. Hentiu János védő kérésére történt, azzal az indoklással, hogy a vizsgálat befejezést nyert és nem kell tartani Orgovici szökésétől. A vizsgálóbírói végzés ellen az ügyészség felebbevezést jelentett be és így az ügy a timisoarai Tábla elé kerül, amely előreláthatólag a jövő héten dönt a volt rendőrségi pénztárnok sorsa felett.

— Kovintyú Milán nagybecskereki csendőrnagy rokonai látogatására Aradra érkezett. A csendőrnagy annak idején Aradon járt iskolába és itt is érettségizett. Most szeretne találkozni volt osztálytársaival és ezért ezton hívja fel ezeknek figyelmét, hogy keressék fel a szerb templom irodájában.

— Kártérítési per a mozdony által elgázolt aradi magántisztviselő miatt. Érdekes kártérítési pert tárgyalt ma az aradi törvényszék második szekciójának Orezeanu-Tautu-tanácsa. A pert özv. Berbecar Vasilné indította a vasut ellen és a kereset szerint férjét, Berbecar Vasil aradi magántisztviselőt 1931. július 23-án, amikor a vasuti síneken áthaladva ment a Gutzjahr-telepen levő háza felé, egy tolatómozdony elgázolta. A tárgyalás során a vasut jogi képviselője azzal érvelt, hogy a magántisztviselő saját vigyázatlanságának lett áldozata, amennyiben azon a helyen, ahol az elhunyt átmént, nem volt engedélyezett átjáró és saját veszélyére haladt keresztül a vasuti síneken. A bíróság elfogadta ezt az álláspontot és ma kihirdetett ítéletében elutasította keresetével az övezvezt.

— Halálozás Radnán. Tegnap elhunyt Radnán Sandrik István szőlőbirtokos 75 éves korában. Özvegyén kívül nagykiterjedésű rokonsága gyászolja. Az elhunyt nagy támogatója volt a radnai kegytemplomnak és nagyobb alapítványt hagyott a hirneves bucsujáró-hely kibővítésére és szepítésére.

A cigányleány levágott haja az aradi ügyészségen

Az aradi járásbírószágon esztendőnk óta működik az ugynevezett panasz hivatal, amelynek tevékenységéről kevesen tudnak csak. A panasz hivatal a jogsegélyre szoruló szegényeket látja el tanáccsal és — ha kell — hivatalos segítséggel. Ma délelőtt egy cigányasszony jelent meg Berov járásbírónál, a hivatal vezetőjénél, Elpanaszolta, hogy 14 éves leányát, aki házasságkötés előtt áll, felvitték a rendőrségre és ott lenyírták a haját. A hajlenyírásnak viszont az a tragikus következménye támadt, hogy — visszament a parti, a vőlegény hallani sem akar többé a házasságról. A nem minden napi panasz mindenestre fejtorést okozott, Berov bíró azonban úgy oldotta meg a problémát, hogy fegyelmi feljelentéssel élt a főügyésznél, mint a rendőrség legfőbb fejenél. A furcsa ügyben ma délelőtt átküldték a fegyelmi panaszt a főügyészhez.

— Aradi rendőrségi hírek. Balla Julianna suscu lakos tegnap a főtéren rosszul lett és ájultan esett össze. A kihívott mentők a kórházba szállították. — Riscan János kerékpárolás címén tett feljelentést, akinek 3328. számú kerékpárját lopták el. — Komlosan Sava és Iosif Georgehe Str. Luncei 5. szám alatti lakosok feljelentést tettek a velük egy uccában lakó Silbak Axente ellen, életveszélyes fenyegetés címén. — Pascuti dr. hatósági orvos jelentést tett a rendőrségen, hogy a kezelése alatt álló Czedin Hugóné 60 éves asszonyt a Str. Marasesti 60. szám alatti lakása előtt egy berkocsi elütötte. A fenti ügyekben a rendőrség vizsgálatot indított.

Ujra pernyertes lett az Aradi Vasipar volt vezérigazgatója a Bancara Romana bankkal szemben

Az Aradi Vasipar R. T. vagyona körüli harcnak ma újabb fejleménye támadt az aradi törvényszék előtt. Mint annakidején megirtuk, a vállalat volt vezérigazgatója: Gedeon János kérelmére elárverezték a gyár berendezését Gedeon 1 millió 320 ezer lejes követelése fejében. Az árverésen 324 ezer lej folyt be, azonban nem fizethették ki az összeget a volt vezérigazgató kezéhez, mert az Aradi Vasipar egy másik hitelezője, a Bancara Romana pénzügyintézet beadványt nyújtott be a bírósághoz és sorrendi bejelentést tett, az összeget a maga számára követelve. A bank kérvényét ma tárgyalta a bíróság, amely elutasította a követelést és úgy rendelkezett, hogy az árverésen befolyt pénzből 288.700 lejt fizessenek ki Gedeon Jánosnak, míg a fennmaradt részt a perköltiségek fedezésére fordítsák.

— Ujra elfogták Sven Hedint. Pekingből jelentik: Sven Hedint a híres utazót Sin Kiang közelében a tunguzok ismét elfogták és ismeretlen helyre szállították. Az első híradás szerint Sven Hedint és társait a tunguzok körülfojták, elvették tőlük élelmiszerkészletüket, majd megkötözve tovább szállították az expedíció tagjait. Miután svéd konzulátus Kinában nincs, a dán és angol diplomácia lépéseket tesz a kínai kormánytól Sven Hedin kiszabadítása érdekében.

— Gyilkos merénylet készült Gandhi ellen. Kalkuttából jelentik: Gandhi háza körül két gyanús ember tartózkodott. A rendőr igazolásra szólította fel őket, mire kiderült, hogy mind a kettőnél szekerce van. Beszállították őket a rendőrségre, ahol bevallották, hogy meg akarták gyilkolni Gandhit.

— Gyomor- és bélhurut, az emésztés hiányos sága, erős bomlási és erjedési folyamatok a gyomor-bélhuzamban, bélbaktérium- és gyomorsav-túltengés az enyhe természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által legtöbbször rövidesen megszűnnek.

— Az Aradi Nyugdíjasok Kölcsonös Segélyző Egyesületének hivatalos közleménye. Tájékoztásul közöljük a pénzügyigazgatóságnál, valamint a vidéki adóhivataloknál fizetett összes nyugdíjasokkal, hogy a minisztertanácshoz közvetlenül, valamint a clujji Országos Nyugdíj Szövetség útján a pénzügyminiszterhez kimerítő emlékiratot terjesztettünk fel — amelyekben hivatkozva a folyó évi május 2-án Clujon tartott helyszíni minisztertanács határozott ígéretére — az 1932. évi hátralékos nyugdíjak sürgős folyósítását kértük készpénzben, akként, hogy a rendes havi nyugdíjjal egyidejűleg legalább egy-egy elmaradt havi nyugdíj is kifizetessék. Rámutatunk arra a borzalmi helyzetre, amelyben a nyugdíjasok synylódnak, mivel az 1931. évi hátralékos nyugdíjak adóbnokkal lettek kiegyenlítve, amelyek forgalmi értéke csekély s így a több mint 2 év óta húzódó tartozásaikat kifizetni nem tudják s állandóan az árverezés veszélyének vannak kitéve. Ebből kifolyólag kérjük az adóbnok kötelező lombardrozásának bevezetését, mely esetben a sorsidőzött nyugdíjasok nem lennének kénytelenek azokat 70 százalék vesztéssel eladni. Miután pedig a nyugdíjasok nagy része annak idején a nyugdíjukat hiány nélkül megkapták, bizunk a kormány jóindulatában, hogy kérésünket, amely az ország összes nyugdíjasait érinti, teljesíteni fogja. — Ez alkalommal közöljük mindazon CFR tagjainkkal, akik a f. évi II. rész szabadjegyeket még nem vették át, sürgősen jelentkezzenek egyesületünk hivatalos helyiségében (Piata Avram Iancu 18.). Továbbá Hegyes János, Tarkó Bálint, Dupla János és Zöldy János CFR-nyugdíjasok jelentkezzenek az aradi állomás iktatóhivatalában. Elnökség.

— Mire jó a kiskereskedőnek a vevőstatistika? Erről hoz érdekes cikket a „Reklámélet” új, gazdagot kiállított száma. Az új szám fő cikkeit Böhm Rezső, dr. Vajda István és dr. Barinkay Ferenc írták. A lap kizárólag minden kiskereskedő hűség tanácsadója.

URANIA

MA, csütörtökön 7¼, 9¼ órákor
Legelőbb helyarákkal!

Hawaii rózsája

Eggerth Márta, Petrovits Svetisláv,
Verebes Ernő
Abrahám Pál operettje.

Jön! MAE WEST Jön!

Fedor Saljapin bucsut mond a színpadnak

„Jóllaktam a mai színházzal...
A régi Moszkva mecénásai

Párisi színházi körökben egy idő óta az a hír terjedt el, hogy Fedor Saljapin bucsut akar mondani a színpadnak. A hír a művészek és a közönség körében természetesen óriási meglepetést keltett és azt az első pillanatban nem is akarták elhinni. Lehetetlennek látszott, hogy Saljapin, akinek hangja még mindig a régi varázsos zengésű, akinek számára minden esztendő újabb sikerek sorozatát jelentti, minden kényszerítő ok nélkül visszavonuljon a színpadtól. A hír azonban valóban bizonyult.

A nagy művészt egy párisi újságíró a „Boris Godunov” előadásának egyik szünetében látogatta meg és mellének szegezte a kérdést:

— Igaz-e, Mester, hogy a jövőben csak csak mint koncerténekes kíván fellépni? Párisban ugyanis különböző hírek terjedtek el.

Saljapin mintha egy sóhajtást fojtott volna el, megrázta a fejét, majd pedig nagyon komolyan ezeket mondta:

— A hír ilyen formájában nem felel meg a valóságnak.

Végleg le akarok mondani minden színpadi szereplésről.

Igen, egyszer és mindenkorra. Ezt nem azért teszem, mintha öregnek érezném magam, vagy mintha azt érezném, hogy fogytán lenne az erőm. Nem, ellenkezőleg, fiatalnak érzem magam, hangom sem vesztett régi erejéből, de... már jóllaktam a mai színházzal... Bocsássanak meg a kifejezésért, de a mai színház már csak vegyeskereskedés, üzleti vállalkozás, ahol csak a kasszasiker érdekében dolgoznak... A válság! Természetesen a válság is hozzájárul a színházak hanyatlásához. De ez nem egyedüli oka a színházak szomorú sorsának.

— Fiatál koromban, amikor művészi pályafutásomat megkezdtem — negyvennégy esztendővel ezelőtt — más viszonyok voltak... Moszkvában mecénások éltek, gazdag iparmágnások és az udvarhoz tartozó főurak, akik milliókat áldoztak arra, hogy a művészet fejlődését elősegítsék. És ezek az urak nem fizettek rá nagylelkűségükre, mert pénzüket többszörösen visszakapták... Az anyagi lehetőségek következtében dúsz kiállítású, kiváló előadásokat tarthattunk, amelyekhez tódult a közönség. Megélhetésemet az egész szezon idejére biztosították és nem kellett mással foglalkoznom, mint hangom kiképzésével. Ma azonban színháztól színházig, városról városra, kontinensről-kontinensre vándorolok és nem tudom megtalálni azt a művészi kielégülést, a mely ahhoz szükséges, hogy a művész érezze és tudatában legyen annak, hogy nem felesleges ezen a világon. Nem akarok igazságtalan lenni és nem akarok sorson ellen panaszkodni. Akár Newyorkban, akár Párisban énekelek, a közönség mindenütt lelkesen fogad, a színház zsufolt és a közönség bizonyosságot tesz arról, hogy van még a színpadon mondánivaló.

Ezzel azt hiszem, elejét vettem azoknak a rosszindulatu kijelentéseknek, hogy azért vonulok vissza, mert hanyatlásomat érzem. Mielőtt azonban végleg eltávozzom erről a világról, még egyet-mást látni akarok.

Indlába, Délafrikába, Japánba akarok utazni és hangversenyeket akarok adni Amerikában is.

ahol tíz év óta minden szezonban szerepelek. Ez a hangversenytorné jelenti azonban fellépéseim utolsó sorozatát is és aztán visszaindulok valahova, ahol kipihenhetem magamat. Először Franciaországra gondoltam, mert ezt az országot úgy szeretem, mint egy lovat, a ki szíve hölgyéhez utolsó lehetéig hű marad. Később azonban úgy határoztam, hogy

öregségemet Ausztriában egy kis tiroli hegyi faluban töltöm el. Az okok? Mert itten ugyan úgy mint Oroszországban, tavasz is van, meg nyár is, őszi és tél, négy jól elhatárolt külön évszak. Mindenekelőtt azonban tél... Rajongok a hóért... Lelki fájdalmat érzek, ha egy évben nem láthatom, amint a háztetőkre rá hull az első hó... A tiroli parasztok között kívánok élni, akik az orosz parasztokra emlékeztetnek majd. Muzsik vagyok, igazi muzsik. A földtől indultam el és oda is akarok visszatérni. Ha minden kívánságom szerint történik, akkor egyszerű falusi visszavonult életet fogok élni s végre hozzájutok ahhoz, amire oly régen vágyom: az olvasáshoz. A sok utazás és a színi

PÖSTYÉN

A VILÁG RHEUMAFURDOJE

a festői Vág-völgyben. A legtekintélyesebb fürdőberendezésekkel, nagyszerű termálstrandfürdővel. Napfürdők, torna, tennisz, golf, vadászat, halászat. A legjobb társaság találkozóhelye. Felvilágosítások (devizaszerezése ügyében is).

Mg Ph. L. Singer Timisoara, Str. Saguna Nr. 8. 424

ház erre nem hagyott elég időt. Ezért bizony az olvasásban nagyon visszamaradtam.

A folyosón csendes berregést végig. A rivalda lámpái vakító fényt árasztanak a színpadra. A függöny felgördül és felhangzanak Boris Godunow harmadik felvonásának első akkordjai...

SPORT KÖZLÖNY

Fellendülés mutatkozik Arad tenniszsportjában

— Sorozszoemle az aradi játékosok felett —

Az első nagyobb szabású tenniszverseny, amely Aradon ezidén lebonyolításra került, igen nagy közönséget vonzott, ami eklatáns bizonyítékát szolgáltatva annak, hogy a tennisznek Aradon számos híve van. A verseny szép és nivós volt és teljes egészében részvétel a nagy érdeklődésre.

Az aradi versenyzők fölénye jegyében folyt le a kerületi tenniszverseny, mert eddig valamennyi versenyszámban aradiak kerültek első helyre és a még befejezetlen férfipáros és vegyespárosban is győzhetnek aradi versenyzők. A legnagyobb és legkellemesebb meglepetést a fiatal Gitta Sándor szolgáltatta, akinek kitünő képességei mind jobban és jobban kioldódnak. Tavaly még vereséget szenvedett a nagyszerű Eckertől (a tavalyi bajnok), idén már az elődöntőben győzte le Eckert, a döntőben pedig a szintén nagyszerű Ungár felett diadalmaszkodott. Állóképessége csodálatos, forhendjei veszedelmesen biztosak. Egyetlen gyengéje a beklend, amelyet a még nagy fejlődés előtt álló fiatal játékos speciális tréninggel bizonyára eliminálni fog. Az aradi férfijátékosok közül Gittán kívül a legjobb benyomást Tereanu keltette, de — főleg párosban — Török játéka is nagy tetszést aratott.

A női versenyzők közül Somogyi Klári különálló klasszist képvisel, meccseit „játszva” nyerte. Sima, sallangmentes játéka valóságos élmény és igen gyorsan vissza fogja nyerni nagy formáját. Piso Liane erőteljes játéka is teljes dicsőretet érdemel, de pompásan játszott még Crasnic dr.-né, Goldzieher Hédi, Vladoviciné, Pereginé, Weichert Paula és Kele Marika is.

A fiatalok közül Holländer nagyokat megszégyenítő játékkésztséggel rendelkezik, ugyancsak Gitta Feri is már teljesen rutinizott kész játékos. A leányok versenyében a kis Dombora játékát már tavaly is megcsodáltuk.

Sokat fejlődött és komoly, céltudatos munkával a jövő nagy női játékosát látjuk benne. Petrutiu Doina és Pintea is — főleg előbbi — rutinizott jó játékról tettek tanubizonyosságot.

A verseny rendezése mintaszerű és annak egész terhét Dabiciu Joachim, a kerületi tenniszszövetség elnöke vállalta, aki lelkes, odaadó munkájáért a legteljesebb elismerést érdemli meg.

Véglegesen kialakult a nemzeti bajnokság B-csoportja is

Bucurestiből jelentik: A CAO és Juventus közös megegyezéssel kedden bonyolították le az eső miatt Oradeán félbeszakadt mérkőzésüket és a meccset a bucuresti-i együttes nyerte meg nagy küzdelem után és így biztosan zárkozott fel a negyedik helyre. A CAO-nak nem sikerült az Unirea-Tricolort megelőzni, így a sorrend, amely most már végleges, a következő:

1. Ripensia	14	11	2	1	57	14	24	(4)
2. Unirea	14	9	2	3	40	19	20	(8)
3. CAO	14	8	2	4	44	19	18	(10)
4. Juventus	14	8	2	4	26	21	18	(10)
5. Romania	14	6	2	6	25	23	14	(14)
6. Gloria-CFR	14	5	2	7	29	38	12	(16)
7. Mures	14	1	2	11	15	53	4	(24)
8. Soimi	14	—	2	12	7	56	2	(26)

A szezon legnagyobb tenniszversenye Oradeán csütörtökön kezdődik

Oradeáról jelentik: A CAO rendezésében csütörtökön veszi kezdetét az a nagyszabású nemzetközi tenniszverseny, amelyen magyar, osztrák és jugoszláv játékosokon kívül az ország legjobbjai is résztvesznek. A versenyen az aradi Gloria játékosai közül Somogyi Klári, Gitta Sándor és Wechsler indulnak.

Vața de Jos (Alváca) kónes és szénsavas hőgyógyfürdő

Ceuz, rheuma, köszvény, ischias, lobbosodás és különféle női bajoknál szén-dioxidos gyógybátás

Erdély legolcsóbb gyógytelepe

Orvosi ellenőrzés.
Kitünő konyha. Allandó zene.
Pormentes hegyi levegő. 2172

Teljes napi penzió Lei 100-tól.

Prospektusai kérésre szolgát az IGAZGATÓSÁG.

50%-os vasúti kedvezmény!

A NYOMDÁSZOK

kertiünnepélye és táncestéye vasárnap Aradul-Nou-n a Kornett-féle kerthelyiségben

54. — lejért viszünk kölönvonnattal és autóbusszal programot. — Szabad sültés-főzés, kabaré, tűzijáték, **Băile Lipova parkünnepélyére** SGA-Infrațirea (Arad)

augusztus 5-én! — Olvassa el plakátjainkat és a vasárnapi számban közölt részletes futbalmérkőzés, tennisverseny. 2845

Tatarescu miniszterelnök Párisban folytat tárgyalásokat

A miniszterelnök fogadtatása — Párisi lapok elismerő cikke Tatarescuról

Párisból jelentik: Tatarescu György, Románia miniszterelnöke ma délelőtt felesége társaságában Párisba megérkezett. Vele együtt jött Slavescu Viktor pénzügyminiszter is. Az állomáson az előkelő vendégeket Barthou francia külügyminiszter maga fogadta, kívül fogadtatásukra megjelent Dinu Cesianu párisi román követ és a követség személyzete. A miniszterelnök és Slavescu pénzügyminiszter a Ritz-hotelbe szállt meg, ahol a francia kormány külön lakosztályt tartatott fenn számukra. Mindketten még a délelőtt folyamán megkoszorúzták az Ismeretlen Katona emlékművét, majd leadták névjegyeiket az elnöki palotában. Egy órakor a román követség viláreggellit adott, amelyen számos francia politikai előkelőség is megjelent. Délután 5 órakor a miniszterelnök Barthou külügyminisz-

terét kereste fel. Program szerint holnap délelőtt Doumergue miniszterelnök vendége lesz, délben pedig Lebrun köztársasági elnök fogadja kihallgatáson.

A miniszterelnök ma Doumergue köztársasági elnökkel, Barthou külügyminiszterrel és Denain tábornokkal folytatott tanácskozásokat. A párisi sajtó igen kedvezően kommentálja a miniszterelnök látogatását. A Paris Midi rámutat arra, hogy Tatarescu miniszterelnök nemcsak mint a francia-román barátság képviselője jelent meg Párisban, hanem hogy a francia kormány azt a román politikust látja vendégül, aki megfelelő eréllyel képviselte a középeurópai álláspontot, ezért méltán tekinthető a rend és béke középeurópai örökének. Ha Franciaország az utóbbi időben oly jelentős diplomáciai sikereket ért el európai elclációban, azt nem utolsó sorban Tatarescunak, az ifjú román politikai generáció kitünőségének köszönheti.

A Középkor maradványai Arad egyik külvárosában

Rendőrségi razzian Kekesen, ahonnan reaszabadulnak a városra a lertőző baktériumok

Az éjszakában ütemesen kopognak a lépések. Csak a kutyák ugatása zavarja meg az álombamerült negyed csendjét... zseblámpával keressük az utat a fantasztikus összevisszaságban álló kunyhók között. Éjszakai razzia Arad legveszedelmesebb negyedében, a kekesi cigányok között. *Barbat* Coriolan rendőrkapitánnyal lépkedünk elől, szorosan mögöttünk négy rendőr halad. Az elővigyázatosság nem árt, mert ebbe a negyedbe vándor karavánok is betévednek és

sokszor veszedelmes gonosztevéket rejtegetnek az udvaron álló szekerek.

A házakból világosság szivárog. A kekesi cigánynegyedben sohasem sötétülnek el a lakások, mert babonás lakóik attól félnek, hogy a sötétben gonosz szellemek tesznek éjszakai látogatást. És a „prikulics”-nak nevezett gonosz szellemek elkergetésére egész éjszaka égnek a lámpák. A sötét középkor egy visszamaradt emléke itt, alig felórányira a város központjától... De nemcsak a világossággal védekeznek a szellemek ellen. Egyes házak ablakait valósággal beborítják a zöld gallyak, amelyeket szintén az ördögök elleni védő-varázslatként használnak. A rendőrök mesélik, hogy egy éjszaka valaki lelopta a ház ablakából a zöld gallyakat. *Másnap egész cigánykaraván jelentkezett a rendőrségen és védelmet kért a „prikulics” garázdálkodása ellen...*

Látogatás a nyomortanyán

Benyitunk az egyik házba. Érdekes, milyen bizalom nyilvánul itt meg, *nyitott kapu és áttört alszúnak nyugodtan a cigányok, senkisémet fél attól, hogy éjszakai látogatók ellopják kis vagyonát.* A legnagyobb bűnök tartják, ha valaki „testvérétől” lop... laknak elegen bent, a városban...

Halálsugár

A modern technika új találmánya

Newyorkból jelentik: Tesla Miklós neves természettudós egy villanyoságyból 250 mérföldre kibató halálsugarat közvetített. A tudós állítása szerint első kísérletei kitünő eredménnyel végződtek és

találmányával egész repülőrajokat és teljes hadseregeket tud harcoképtelenné tenni. A halálsugár ellen csak a legvastagabb páncéllal lehet védekezni. Az amerikai természettudós az a terve, hogy találmányát a genfi leszerelési konferencia elé terjeszti.

Kimenekülök az udvarra, néhány mély lélegzetet veszek és a küszöbről tekintek a szobába. *Emberi testek tömege... asszonyok, leányok, gyermekek, férfiak... ágyban, asztalon, földön, padon... kutyák, macskák, a talakon élősdiek korzóznak... rettenetes...* A zseblámpa fénye végigszalad az alvókön, meg sem moccannak. A rendőrök, akik mindenkit ismernek, kutatón tekintik meg egyiket a másik után. Rendben van, itt nincs idegen. Lábujjhegyen távozunk, az ajtót halkán beteszük... senkisem ébredt fel. Mély lélegzettel habzsolom a friss éjszakai levegőt...

A másik ház udvarán fiatal pár alszik. A férfi cigány, a leány nem. Felijednek, amikor rájuk vetítik a lámpa fehér fényét.

— Kik vagytok?

A férfi igazolványait keresgéli elő. Kiderül, hogy most jöttek utról és nem jelentkezték.

— Holnap reggel ott legyetek a rendőrségen és ezentul pontosan jelentkezzetek, valahányszor utramentek, vagy visszajöttök. Tudni akarom, ki tartózkodik itthon és ki nem — szól rájuk szigoruan a rendőrkapitány.

Megyünk tovább. A legtöbb háznál megelégszünk azzal, hogy az ablakon tekintünk be. Szinte jólesőn lát az ember néhány lakásban tisztaságot. Már amennyit az ember itt megkövetelhet. De a legtöbb lakás szörnyű. Bogarak, élősdiek mászkálnak az alvókön, gyermekek, kutyák és macskák egy gomolygában hevernek a piszkos padlón, a házat hónapokon keresztül nem takarítják. *Rekkenő nyári hőségben járványfészkek. Ahonnan betegségek kusznak a város felé.*

Mert, ne felejtjük el, ezek az asszonyok ott árulnak az élelmiszerpiacokon, zöldséggel és gyümölcssel végigházzalják a város uccáit, a férfiak bejárnak dolgozni, itt sétálnak naponként közöttünk. És nem tudjuk, honnan szabadulnak a belvárosra a betegségek, ki hurcolja be a bacillusokat féltett otthonunkba.

A körút befejezés előtt áll. Bukdácsolunk az egyenetlen uccákon és botokkal kergetjük el a rántámadó kutyákat. Az egész városban nincs annyi kóbor eb, mint ebben a negyedben. Még egy cigányleánynál teszünk látogatást. Akinél egyszer-egyszer menedéket talál valamelyik, hatóságok által keresett bűnöző. Belépünk a lakásba, a leány felriad.

— Ki az?

— Rendőrség. Szolgálatkészen felugrik és nyugodtan mondja:

— Nincs senki nálam.

Ami a kultúrából idáig eljutott...

Ő már tudja, minek köszönheti az éjszakai vizitet. Mielőtt eltávoznunk, az asztalra tekintek. *Wallace-regények, füzetes ponyvák hevernek.*

— Tuds olvasni?

— Igen, nagyon szeretem a detektívregényeket. Amit keresek, ugyszólván rájuk kötöm.

Meglepo választékosággal beszél. Gyári munkásno egyébként. *S a detektívregények mellett kölnivizes üveg áll, puder és ruzs sorakozik. Ezek jelképezik a behatól civilizációt...*

Néhány késől járókelőt leigazoltatnak. Minden rendben van, a kekesi cigánynegyed nyugodt, a vásár alkalmával sem jöttek idegenek. Megkönnyebbülten sóhajtok fel, amikor beérünk a ségai házak közé. Kellemetlen érzés volt itt kóborolni, ebben a járványfészkekben. A város már többször le akarta bontani ezt a negyedet, de az ideszokott cigányok hevesen ellenállottak. A helyükön maradhattak. *De a tisztogatást egyszer el kell kezdeni, Arad közvetlen közelében, egy fejlődő városnegyed szomszédságában nem szabad ilyen állapotoknak uralkodniok.* Ha a város urai egyszer feláldoznák éjszakai álmukat és végiglátogatnák a kekesi cigánynegyedet, megborzadnának attól, amit ott tapasztalnak. *S biztos vagyok abban, hogy a középkor eme maradványa hamarosan eltűnne Séga határából.*

Egy egész város egészségét veszélyeztető állapotokról van szó, ezt ne felejtjük el...

Marosi Rudolf.

Augusztus elsején megkezdí működését az aradi munkabíróság

Ma visszaérkezett Aradra Vulpe József, az aradi Munkakamara interimár-bizottságának elnöke, aki több napot töltött a fővárosban és ott a kamara számos időszerű ügyét intézte el. Vulpe József mindenekelőtt az aradi munkabíróság ügyében tárgyalt a munkaügyi miniszterrel és előterjesztette a kamara nemrégiben összeállított költségvetését. Ezenkívül megbeszéléseket folytatott az öszszel lefolyó munkakamarai választásokra vonatkozólag.

Bucuresti-i útjának eredményeiről Vulpe József az Aradi Közlöny munkatársának a következőket mondotta:

— Mint ismeretes, ismételten intervenciókra, már hetekkel ezelőtt megjelent a Monitorul Oficialban az a királyi dekretum, amely az aradi munkabíróság felállításáról intézkedik. A dekretum azonban nem állapította meg a munkabíróság működése megkezdésének pontos határidejét és természetesen nem jejlölte meg em a kinevezendő bíró személyét, sem az ülnökök névsorát. Az ügyben megbeszéléseket folytattam a munkaügyi miniszter urral, aki úgy döntött, hogy

az aradi munkabíróság augusztus elsején kezdje meg működését.

A hír minden bizonnyal meglepedést vált ki ugy a munkaadók, mint az alkalmazottak körében, akik régen várják, hogy a munka-differenciákból származó ügyek külön munkabíróság előtt, gyors elintézészt nyerjenek. A királyi dekretum értelmében az aradi munkabíróságnak tudvalevőleg egyelőre egy szekciója lesz. Ennek élére már a legközelebbi napokban kinevezik a vezető járásbíró és annak helyettesét. Az ülnökök névsorát magammal vittem Bucurestibe és azt a munkaügyi miniszter ur jóvá hagyta. Ezeknek kinevezése szintén már a közeli napokban megjelenik a hivatalos lapban. Az ülnököket szakmanként terjesztettük fel és minden szakma részéről hat ülnököt neveznek ki.

— A Munkakamara költségvetését szintén tárgyaltuk és azt a miniszter ur elvben elfogadta. Költségvetésünk fölött egyébként a bucuresti-i körök meglegedésüket nyilvánították, olyannyira, hogy az ország öszszes Munkakamaráinak az aradi kamara költségvetését küldik el mintaképül.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Uj módszer a vámkülönbözet, vagy vámbüntetés behajtására

Némely vámponton csak a régi birság kifizetése után adják ki a külföldről érkezett árut

Az *Aradi Közlöny* néhány hónappal ezelőtt hivatalos megállapítás alapján közölte, hogy kb. négyszázmillió lej vámbüntetés összegét kellene behajtani az aradi pénzügyigazgatásnak az utóbbi években elkövetett nagy csempészetek elítelt tettesein, valamint azokon a kereskedelmi és iparvállalatokon, amelyek téves deklarációt nyújtottak be. A vámtisztek járatlansága következtében is gyakran jóval kevesebb vámot fizetnek egyesek és a hibákat néha csak évek múlva fedezik fel a vámellenőrök. A csempészbándákra kirótt sokmillió büntetés azért nő olyan hatalmas összegre, mert a büntetőket minden tagjára külön-külön megállapítják azt az összeget, amelyet az összes bűnösökre vetnek ki. Ez a rendszer azt eredményezi, hogy némelyik vámcsempészi ügyben 40-50 millió lej büntetési összeget kellene inkasszálni a pénzügyi hatóságnak.

Mivel a pénzügyigazgatóság túl van terhelve az adók és állami illetékek kirovásával, a vámbüntetés inkasszálsa nagyon lassan halad és természetesen évről-évre szaporodik a hátralék. A pénzügyigazgatóság egyik ügyosztályának értesülése szerint némelyik vámhivatal — bizonyára bizalmas felsőbb utasítás alapján — feltűnő új szokást kezd bevezetni, hogy a kereskedelmi cégektől járó régi vámkövetelést behajthassa. Ez az új fegyver nagyon hatásos, mert kényszerhelyzet elé állítja azt az üzlettulajdonost is, akinek vámdifferen-

ciális ügye a felsőbb fórumoknál elintézés alatt áll.

Ujabbán előfordulnak olyan esetek, hogy egyes vámhivatalok csak akkor adják ki a belföldi cég számára érkezett külföldi árut, ha a cég kifizeti az évekkel ezelőtt terhére kirótt vámbüntetést, vagy vámkülönbözet összegét.

Tekintettel arra, hogy a mai viszonyok között a kereskedelmi és gyári vállalatok nagyon nehezen juthatnak hozzá a külföldi nyersanyaghoz és kész árucikkhez, a fenti módon is inkább kifizetik a vitás birságot, semhogy nehezen várt áruikat hosszú ideig a raktárban kelljen hevertetniük. Hogy ezzel be lehet-e hajtani a sokszázmillió lej vámbüntetést, az nagyon kétséges. Mindenesetre sürgősen vissza kellene vonni ezt a rendelkezést, még ha nem is az összes vámhivataloknak küldték is le. Az aradi vámhivatalban például azt közölték, hogy ide ilyen rendelet nem érkezett.

Az egyik aradi kereskedelmi és ipari érdekképviselővel közöltük fentebbi értesülésünket és érdeklődésünkre azt a választ kaptuk, hogy hivatalosan nincs tudomásuk az állítólagos rendelkezésről, de nem tartják azt lehetetlennek. Hiszen pl. az adóhivatalok az utlevélhez szükséges bizonyítványokat is csak akkor adják ki, ha a folvamódó adózónak semmi hátraléka sincs, tehát még a fellebbezés alatt álló adót is ki kell egyenlíteni, ha hozzá akar jutni a bizonyítványhoz.

Az angol hitelezők moratoriumot adtak Németországnak

Anglia méltányolja a Német Birodalom súlyos helyzetét — Szigorú megtorló intézkedések Németország gazdasági érdekeinek védelmére

Tekintettel arra, hogy Románia és Németország között az utóbbi években szoros gazdasági kapcsolatok létesültek és kölcsönösen nagy pénzügyi érdekeltségek keletkeztek, a Rador jelentése alapján alább ismertetjük a forradalmi események következtében elrendelt gazdasági és pénzügyi természetű szigorú intézkedéseket: A német értékpapírok eladása érdekében az alábbi határozatot hozta a kormány: Német állampolgárok közvetítésével eladhatók az idegen állampolgárok tulajdonában levő úgynevezett „konverziós házak” értékpapírai. Azok a bankok, amelyeket az ilyen ügyletek lebonyolítására felhatalmaznak, kötelesek megegyezni a Gelddiskont-bankkal, különösen az értékpapírok átvételei árfolyamára nézve. E kötvények ellenértékét szabad márkákban idegen hitelezők javára fogják irni.

Ugyancsak Berlinből jelentik, hogy az idegen devizakészlet folytonos csökkenésére való tekintettel a németországi iparvállalatok nagyon nehezen bírnak a külföldről nyersanyagot beszerezni, ami miatt már eddig is nagyon lecsökkent az iparvállalatok exportja.

Németország megbízottjai Londonban fontos megállapodást kötöttek Angliával a kölcsönök törlesztésével kapcsolatban. A németországi nagy devizahiányra való tekintettel a kölcsönök kamatait és törlesztési részleteit a Német Birodalmi Bank nem bírta átutalni és ezért

Anglia egyelőre hat hónapos moratoriumot adott Németországnak. A többi hosszú és középlejáratú adósságok törlesztésére az angolok elfogadták a németbirodalmi bank május 29-iki ajánlatát, tehát az esetben, ha a német kormány más állammal még a fenténél is előnyösebb megállapodást bír kötni, azt az angol hitelezők is kötelezőnek tartják magukra nézve, mert méltányolják Németország súlyos anyagi nehézségeit.

Németország ingadozó adósságai az utóbbi hónapokban csaknem megháromszorozódtak. A múlt év elején másfél milliárd, 1933. augusztusban 2 milliárd márka volt, most pedig 4.2 milliárd márkára emelkedett.

Végül azt közli, hogy a német kormány felruházta a gazdasági miniszteriumokat, hogy bármikor életbeléptethetnek súlyos megtorló intézkedéseket az ország gazdasági érdekeinek megvédelmezése céljából. Sürgősen felemelhetik vagy leszállíthatják a külföldről bejövő áruk vámmilletékeit.

= Augusztus elsején felfüggesztik az összes árucserengedélyeket. Bucurestiből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága a Nemzeti Bank reprezentánsaival együtt ülést tartott és elhatározta, hogy az összes árucserengedélyeket — tekintet nélkül a kibocsátás idejére — augusztus 1-én felfüggesztik, mert akkor kezdődik meg az új termés értékesítése. Az illetékes fórum nincs tekintettel arra, hogy ezeket a kompenzációs engedélyeket annakidején árubehozatalra adták-e ki, vagy pedig régi elidegenített kölcsönök megfizetése céljából. Augusztus elseje után csak azok az árucserengedélyek maradnak érvényben, amelyek Német-, Lengyel-, Csehországgal és Észak-amerikával szemben kerültek kiadásra. Ez év július, augusztus és szeptember hónapokra 20 százalékkal kevesebb behozatalt engedélyeznek, mint a legutóbbi évnegyedben. Tegnap délután a Nemzeti Bank palotájában fontos tanácskozás volt Dimitrescu kormányzó elnöke alatt. Megjelentek a kereskedelmi, a pénzügyminiszterium és a legfelsőbb behozatali bizottság vezető személyiségei, hogy a július, augusztus, szeptember hónapokban kibocsátásra kerülő behozatali engedélyek fölött határozzanak. Tudniillik a fenti évnegyedre még nem állapították meg a behozatali kontingenst. A bizottság hosszas tanácskozás után úgy döntött, hogy erre az évnegyedre csak részleges import-engedélyeket szabad kiadni, amelyek legfeljebb 80 százalékat tehetik ki a legutóbbi évnegyedben behozott áruknak.

A pénzügyminiszter a párisi pénzügyi egyezmény körül keletkezett nehézségek miatt utazott Párisba

„Fizetést evő ország vagyunk” — mondta Tatarescu miniszterelnök

Mint ismeretes, Slavescu pénzügyminiszter és Tatarescu miniszterelnök Párisba utaztak, ahol nagy érdeklődéssel várják őket. Pénzügyi körökben azt remélik, hogy most aláírásra kerülnek a legutóbb megkötött nagyfontosságú pénzügyi egyezmények, amelyekről különböző kommentárok kerültek nyilvánosságra. A megoldandó problémák nem súlyosak ugyan, de mégis el kell azokat intézni, hogy akadálytalanul végre lehessen hajtani a pénzügyi szerződéseket. A most vállalt új külföldi kötelezettségek teljesítésére évi 3 százalékos kamatozása államkötvényeket fogunk kibocsátani. Tatarescu miniszterelnök Párisban több hírlapíró előtt fontos nyilatkozatot tett, amelyekből az Argus mai száma az alábbiakat közli: „A mai állapotok mellett — mondta Tatarescu miniszterelnök — mi valóságos fizetésevő állam vagyunk, a bevételeink 80 százalékat személyi természetű kiadások emésztik fel és csak 20 százalék jut beruházási és más anyagi kiadásokra. Nyíltan kell megmondanom, hogy az államháztartás szempontjából a gyengébb országok közé tartozunk és megállapításum szerint feltétlen szükséges, hogy ezen a pénzügyi rendszeren változtassunk.”

= Rövid időn belül stabilizálják a dollárt és az angol fontot. Baselből jelentik: Harrison, az északamerikai államok nemzeti bankjainak kormányzója ideérkezett, hogy közvetlenül tárgyaljon az angol Nemzeti Bank itt tartózkodó kormányzójával. A megbeszélés eredményeképpen valószínűleg rövid időn belül stabilizálják a dollár és a font árfolyamát, amely az utóbbi hónapokban folyton változott. Az amerikai inflációs csoport vezetői táviratilag jelentették be tiltakozásukat a stabilizáció ellen.

= Ismét drágul a cukor. Bucurestiből jelentik: Nagy várakozással tekint az ország kereskedelme a cukorgyárosok július 15-i nagygyűlése elé, mert itt fog eldőlni, hogy mennyivel emeljük a cukor árárt. T. i. nagyon rosszak a cukorreparterméskülátások és így kilátás van néhány lejes drágulásra. 2840

Meghívó.

A „Transylvania” cipőgyár R. T. Arad felszámolás alatt i. é. július hó 20-án, d. e. 11 órakor tartja meg évi rendes közgyűlést az aradi városháza kis tanácstermében a következő

napirenddel:

1. A közgyűlés megnyitása
  2. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 hitelesítőnek és 1 jegyzőkönyvvezetőnek kijelölése
  3. A felszámoló bizottságnak jelentése a felszámolás előkészítésével kapcsolatos munkálatok befejezéséről és a megmaradt vagyronról, amely a felszámolás alatt lévő aradi „Transylvania” cipőgyár R. T. részvényesei között szétosztandó
  4. A felügyelő-bizottság jelentése.
  5. A részvényenként fizetendő összegnek és a fizetési módokat megállapítása
  6. Esetleges indítványok, amelyek a közgyűlés napja előtt legalább 8 (nyolc) nappal írásban nyújtandók be a felszámolási bizottságnak
- Azok a t. részvényesek, akik szavazati jogukat gyakorolni óhajtnak, kötelesek a közgyűlésen leendő részvételt a felszámoló bizottságnak (dr. Angel István felszámoló bizottsági elnök, nyug. polgármester, Arad, Malul Murășului 2. sz. címre) a közgyűlés napja előtt legalább 48 órával bejelenteni és részvényeiket elismerés ellenében a „Banca Victoria”-nál letenni, illetve igazolni, hogy azok már ott le vannak téve. A szavazás gyakorolható személyesen, vagy meghatalmazott által, aki azonban csak részvényesünk lehet

Azon esetben, ha a részvényesek nem jelennek meg az alapszabályainkban előírt számban (30 részvényes képviselve legalább 1000 részvényt), a közgyűlés i. é. július hó 29-én, d. e. 11 órakor fog megtartani, ugyanazon a helyen és ugyanazon napirenddel, amikor is a megjelent részvényesek és az általuk képviselt részvények számára való tekintet nélkül érvényes határozatok fognak hozatni.

A t. részvényesek felkértek, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg

Arad, 1934. június hó 30

2841

A felszámoló bizottság.

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

Írta: H. R. Berndorff

(1)

Fordította: Pálóczi Horváth György

Frank Heine megnézi a pénzt és zsebretecszi.
— Hát mit akar tőlem?
— Figyeljen jól ide, — mondja vidáman — figyeljen jól ide. Majd meglátja, milyen egyszerű az egész... Ön ellopott egy valódi okmányt. Emiatt esetleg baja lesz, esetleg meg tud menekülni. Az okmányt már kifizették. Erről az oldalról több pénzt nem várhat. De hogyan lehetne mégis ezek után keresni valamit az ügyön?
— Hát már megkaptam a pénzt...
— Nem az egészet kapta meg és nem tudja, hogy miért kapta.
— Tehát?
— Erre nem gondolt? Valódi okmányokat lopni, eladni, aztán eladni egy beismerő vallomást, amely szerint az okmányok hamisak.

... és a katonai kémfőnököt szabadságolják

Frank Heine másnap elutazott Amsterdamba. Kényelmesen ült a kupében Dumont és Meunier urak társaságában. Kártyáztak.

— Mikor fognak letartóztatni? — kérdezte Heine.

— Brüsszelben... Miért ne utazzon kényelmesen? Különben sürgönyöztem már kedves feleségem önágységának, ki fog jönni a pályaudvarra, rögtön őt is letartóztatjuk.

— Persze, persze — mondotta Heine.

A vonat megérkezik Brüsszelbe.

A rendezés kitünően sikerült. Izgatott detektívek vetik magukat Frank Heinéra, abban a pillanatban, amikor feleségét átkarolja. Elvezetik őket.

Az egyik pályaudvari újságosbóde mellett Dumont áll. Halálsápadt a dühtől. Szörnyű szépséghibá csuszott a dologba. Dumont, amint Amsterdamban megállapodott Heinével, az egyik belga lap tudósítóját, a Nation Belge munkatársát értesítette mindenről. Ezt azért tette, hogy Frank Heine letartóztatása minél nagyobb port verjen fel. A tulbuzgó újságíró azonban nemcsak a pályaudvaron várható letartóztatást jelentette be, de megírta azt is, amit Heine Brüsszelben he fog vállalni. A lap előbb jelent meg Brüsszelben, mint Frank Heine letartóztatása. A hollandoknak lesz annyi eszük, hogy erre rájöjjenek. Beismerő vallomást nem lehet letartóztatás előtt tenni.

Különben minden jól ment. Frank Heine mindent bevallott, amit be kellett vallania, egyszerűen betanulta szóról-szóra az előbb megjelölt beismerő vallomását. Elmondotta, hogy az általa hamisított okmányokat először a német kémszolgálatnak akarta eladni és mivel nem ígérték elég sokat érte, Hollandiába utazott. Ott megfizették az árát. Honnan szerezte a szerződés szövegét? Egy régi francia-orosz katonai szerződés mintájára készítette mindent.

A hatás, amit Belgiumban vártak a vallomástól, elmaradt. A világ mosolygott, a világ a vállát vonogatta, a világ egy betűt nem hitt el az egészből.

Heine engedélyt kapott, hogy vallomását sürgősen kiegészítse. Nem lehetett mást tenni, mert az utrechti újság és annak bátor főszerkesztője, Ritter dr. igen gyorsan összeszedte az ellenbizonyítékokat. Ekkor újabb mesét találtak ki. Eszerint az egész okmányt a bélyegzőkkel és az aláírással együtt a belga kémszolgálat azért készítette el, hogy Hollandiát tévútra vezesse. Ezért hamisították az okmányokat.

Na most már ki hamisított? Frank Heine, vagy a belga kémszolgálat? A hamisított okmányokat lopta el Frank Heine, vagy ő maga hamisította őket?

A belga kormány is belátta, hogy az ügy nem maradhat ennyiben, a belga miniszterelnök a képviselőházban kijelentette, hogy a hadügyminiszterium egyes alacsonyabbrangú tisztviselőinek saját felelősségére elkövetett machinációjáról van

szó. A katonai titkos szolgálat felelős főnökét azonban azonnal szabadságolták. Dútoit ezredes polgári ruhákat csináltatott magának.

Frank Heinét szabadon engedték. Még kis ideig tartott a botrány utóhullámzása, de azután a világ elfelejtkezett mindenről. Európa tovább dolgozott, Európa tovább fegyverkezett.

1923. áprilisában egy férfi utazik Európán keresztül, egy hontalan ember, a svájci Graubünden kanton polgára, aki szüleinél nevelkedett Szentpéterváron, a forradalom után elűzték Oroszországból és most hazátlanul, kereset nélkül bolyong. Szüleit a nagy forradalom idején letartóztatták, azóta hirt sem kapott felőlük, biztosan agyonlőtték őket valahol. A fiatal Conradi 1923-ban az öreg Európa városaiban bolyong. Mindenütt elvetődik az orosz emigránsok körébe, akik szívesen látják az Oroszországból elűzött huszonkétéves fiatalembert. Éjjeleken keresztül vitáznak a tennivalókról, reménykednek, hogy Európa pol-

gári országai egyszer csak rátámadnak a Szovjetra, hogy egyszer még az emigránsokból újra tábornokok, pópák, kereskedők, hivatalnokok és rendőröké lesznek. De most, 1923-ban, ez a reménység összeomlik, Franciaország első fegyveres kísérlete után (a nemzetközi csapatokkal) semmi sem történik a szovjet ellen. Az európai polgári országok diplomatái már leülnek tárgyalni a szovjet megbízottjával.

Nemcsak az orosz emigránsok, de Európa nagy része is felháborodik emiatt és támadják azokat a diplomatákat, akik zöld asztal mellé ülnek a szovjet meghatalmazottaival. Európa nagy része fél a vörös kelettől, fél attól, hogy a vörös rém átkuszik a határokon.

Conradi egymásután látogat el a kis kávéházakba és butorozott szobákba, ahol az orosz emigránsok terveiket szövik. Conradi még mindig hisz abban, hogy Európa valamikor rátámad a szovjetra.

Megöltem három szovjet-diplomatát!

Minden reménye a szovjet összeomlása. Arra nem gondol, hogy itt Európában teremtsen magának egzisztenciát, nem alkuszik meg a sorssal, mint a többi emigránsok, nem megy parkettáncosnak, pincérnek, vagy sofförnek, nem akar kereskedőgéd lenni, ő a régi Oroszországot akarja vissza.

Az egész ember huszonkétéves csak, egy hontalan kistű, aki éppen úgy képtelen beleilleszkedni a polgári világba, mint a vörösbe.

Berlinbe utazik, hogy ott a szovjet valamelyik emberét agyonlője. Revolvere elé azonban egyetlen szovjetmegbízott sem kerül, az emigránsoktól összekoldult pénze elfogy. Végső kétségbeesésében levelet ír barátjának, Polouninnak, a régi császári orosz vöröskereszt genfi megbízottjának. Polounin éppen olyan talajt vesztett fiatal ember, mint Conradi. Polounin levelet kap Conraditól, aki pénzt kér, mert berlini tervei nem sikerültek, Lausanneba akar utazni, ahol nagy tettet fog végrehajtani.

A pénz megérkezik Berlinbe. Conradi azonnal vonatra ült és csak Lausanneban nyugszik meg. Kis szállodában vesz ki lakást, revolverét zsebre dugja és megy a Hotel Cecilbe, ahol az orosz delegáció három tagja lakik, Worowskival, Oroszország fődélegátusával az élükön. Amikor Conradi a hotelba ér, Worowski két társával Ahrens-szal s Dewilkovskival az étteremben ül, Worowski háta mögött a szálló főpincére, Hans Willymann áll.

Conradi belép az étterembe. A főpincér elmegy Worowski mellől, hogy az új vendégnek asztalt mutasson. Az új vendég azonban nem figyel rá,

Worowski asztalához siet és állva marad a három oroszral szemben.

Az oroszok csodálkozva nézik végig, de a következő pillanatban Conradi észreter, megfordul és odalép a főpincérhez.

— Kik ezek az urak?

— Az orosz delegáció tagjai. Diplomaták.

Conradi oly részletesen érdeklődik az orosz diplomaták neve és kiléte után, hogy ez már a főpincérnek is feltűnik. De nem tehet semmit, Conradi leül, ételt rendel és sok konyakot.

Hirtelen feláll. Worowski mögé lép és a nyakába ereszt egy golyót.

Worowski összecsuplik, két társa felugrik, hogy a merénylőre vesse magát, de már két újabb durranás rázza meg a levegőt,

egyikük zuhanás közben feldönti az asztalt, a vörös bor ráfolyik a haldokló Worowskóra.

Három súlyosan sebesült férfi fekszik az asztal mellett, Conradi pedig revolverrel a kezében a

főpincérhez lép, átnyújtja fegyverét neki és megszólal:

— **Megöltem a három szovjetdiplomatát!**

Az egész szálloda összeszalad, már az igazgató is a főpincér mellett állt, amikor Conradi dühösen felkiált:

— Hívjátok már a readórséget, hogy letartóztasson!

— Orvost, orvost! — sikoltja egy hölgy. A pincérek szaladgálnak, a három orosz testét állják körül, már jön az orvos, már tudják: Worowski meghalt, a másik kettő súlyosan megsebesült, már elzárták a szálló összes kijáratát, Conradi pedig áll halálsápadtan, aztán felordít:

— Megbosszultam szüleimet! A bolsevikök gyilkolták meg őket. Amikor az egész világ ünnepli a hőöket, én is szolgálatot tettem a világnak, amikor megszabadítottam ettől a három gazembertől.

Svájc felmenti a gyilkost

Az emberek önkéntelenül hátralépnek, Conradi egyedül áll, csak a szállodaigazgató van a közelében, ő fél, hogy Conradi elmenekül. De a merénylő újra felkiált:

— Hol maradnak azok az átkozott rendőrök?

A rendőrök nem váratnak sokáig magukra, egy perc és Conradi kezére bilincsek szorulnak, Conradi most örvényben kezd. Követeli, hogy a bilincseket vegyék le róla, követeli, hogy Svájc összes fontos tényezőit telefonon értesítsék és még akkor is ordít, rekedt, füstölés hangon, amikor a cella bezárul mögötte.

A svájci nép kétségbeesve vesz tudomást Worowski meggyilkolásáról. A svájci sajtó felháborodottan ír és senki sem akad, aki a gyilkosságot hőstettként üdvözölje. Rövidesen azonban működni kezdenek az orosz emigránsok, beszámolnak az esetekről, amikor svájci állampolgárokat a szovjet emberei Oroszországban meggyilkoltak és a közvélemény lassanként megváltozik.

Megkezdődik a bünper. Az összes európai országok diplomáciai viszonya Oroszországgal feszültté válik. Újra eltoldott az a nap, amikor az európai diplomaták leülnek tárgyalni a szovjet megbízottaival. A diplomáciai viszony abban a pillanatban megszakad, amikor az ítélet elhangzása után

Conradi szabad emberként hagyja el a törvénytörés épületét.

A fő tárgyalás folyamán Conradi átvette az államügyész szerepét, mámorosan csillogó szemekkel sorolta fel vádjait a szovjettal szemben. Az esküdtek csak arra emlékeztek, amit a tanúk, a védőügyvédek és Conradi mondott: a szovjet legyilkoltatott svájci nőket és férfiakat.

(Folytatjuk.)

Autóemelők kiváló, modern kivitelben legelőnyösebben szereshetők be Kálmán A. Részvénytársaság, Arad

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

CSÜTÖRTÖK, JULIUS 12.

Bucuresti. Vizállásielentés. Utána déli hangverseny. 14.40: Könnyű zene. 19: Dinicu-zenekar hangversenye. 20.30: Rádióegyetem. 21.00: Puccini: „Pillangó kisaszony”, opera 3 felvonásban. Utána: Hírek. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 11: Felolvasások Közben: Hanglemezek. 13: Déli harangszó. 13.05: Szmirnov Szergej balalaikazenekara. 14.30: Bertha István szakkzenekara. 17: „A mai ember tündérlámpája”. 18: Gy. Márkus Lili zongorázik. 18.30: „Pereskedés haidanában”. 19: Az I. honvédegyaloezred zenekara. 20: „Hogyan él az európai nő Kelet-Afrikában” Debreczeni Gyula műrajza. 21.20: Eszenyi Olga és Timár József előadástje. 22: Rigó Jancsi és cigányzenekara muzsikál. Fekete Pál énekel. 23.05: A rádió külügyi negyedórája. 23.20: Az Operaház tagjából alakult zenekar. Utána: A Mándits jazz-zenekar

műsora. — Bécs. 13: Hanglemezek. 14.10—15: Könnyű zene, lemezek. 17.10: Tehetséges kezdők. 18.10: Hanglemezek. 21: A tenger a zenében. 23.25: Esti hangverseny. Utána: Táncczene. — Belgrád. 12: Lemezek. 12.20: Lemezek. 13.05: Rádiózenekar. 14.10: Népdalok. 19.30: Népdalok gitárkísérettel. 20.10: Rádiózenekar. 21: A gárdazred zenekarának hangversenye. 22: Táncclemezek. 23.50: Zene a Damovina-étteremből. — Berlin. 13: Déli hangverseny. 14.15: Carl Maria Weber-lemezek. 17: Délutáni hangverseny. 20: Fiatal komponisták. Hugo Hermann. 21.15: Carl Loeuwe. 21.45: Hangképek. 22.15: Hangverseny az állatkertből, szimfonikus hangverseny. 23.50: Vidám hangverseny. — Deutschlandender. 14: Lemezek. 18.15: Reuter halálának napjára. 18.45: Zongorahangverseny. 21.45: Táncczene. Utána: Zenei előadás. — Kassa. 12.30: Lemezek. 13.30: Katonazene. 16.15: Cigányzene. 19: Magyar adás. Előadások. — Königsberg. 17: Délutáni hangverseny. 20.30: Zongorahangverseny. 21.45: Götz: Ingeborg. 23.30: Táncczene. — Lipcse. 13: Königsberg. déli hangverseny. 14.10: Olasz operák, lemezek. 16.10: Halleből hangverseny. 17: Délutáni hangverseny.

Ha övszer — akkor legyen

„OLLA” a világmárka.

2699

19.20: Vidám est. 20.35: Téli Grönlandban. 21.15: Hamburg. Carl Loeuwe német mester Pomerániában. 21.45: Hangjáték. Utána: Mandolinhangverseny. — Milano. 12.30: Trió. 13.30: Lemezek. 14: Könnyű zene. 14.30: Lemezek. 18.10: Könnyű zene, lemezek. 20.30: Könnyű zene. 20.45: Lemezek. 21.45: Operaelőadás. Flotow: Márta. — Pozsony. 13.30: Déli hangverseny. 19.15: Magyar adás. Előadás Kodályról. 20.10: Gyermekek. — Varsó. 13.10: Operanézletek, lemezek. 14.20: Könnyű zene. 17: Saxophon- és banjo-lemezek.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés 20 lej. Minden további ára 10 szóig csupán 20 lej. szó 2 lej.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

ALKALMAZÁS.

CAUF profesor—profesoară de pian. — Oferte cu indacaarea onorariului sub „Inginer” la ziar Aradi Közlöny. 2824

ASZIALOS-KARPITOS segédekét, BUTORPOLITUROZO munkásokat és munkásokat felvesz Székely és Réti Rt. Butorgyár Targu-Mures. 2826

PERFEKT szobaleányt keresek. Str. Crisan 8. Tejasarnok. 2839

PERZSASZOVÖLEANYT keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2840

Gyermekszertő bejáró-lőzőnő, ugyaott jölfőző mindenestelvéttük. Cim: Str. Eminescu 6, I. em., 5.

HAZMESTERPAR kerestük nagy bérház részére. Ajánlatokat „Bérház” jelicére az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kéretek. 2846

JOLFOZO szakácsnő azonnal felvétetik. Str. Dumbrava Rosie (Marospart) 33, I. em. 2844

ELLÁTÁS.

FIZETŐ VENDÉGNEK menne magaslati vidékre kedélyes férfi. Abszolút kényelmes helyen — unatkozni nem akar! Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

LAKÁS.

Keresek bérbe

4—5 szobás, kertes, valamint 8—10 tehénnek való istállóval magánházzal. 2808

Cimeket: „Közel a belvároshoz” jelicégre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek

KIADO 5 szobás 2 előszobával bíró modern lakás Str. Horia 4. sz. házban. 2842

2 szobás, fürdőszobás lakást keresek a belvárosban. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek leadni. 2141

Lépcsőházi bejárattal, butorozott uccai szoba, 1—2 személy részére, esetleg teljes ellátással, azonnal kiadó. Bul. Carol 81, I. em., ajtó 4. 1491

KERESK egy kertes és fürdőszobás magánházzal augusztus 1., 15., vagy szeptember 1-re. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 2896

EGY HAROMSZOBAS modern erkélyes első emeleti lakás és egy kétszobás garcon lakás augusztus 1-re kiadó. Bővebbet Kálmán bérház Piata Catedralei 5. 338

Kertes magánházzal

ötszobás kényelmes urilakás kiadó. Strada M. Stanescu 5. 2770

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ÜZEMKÉPES, használt 8-as, vagy 10-es nem magánjáró lokomobil kerestetik megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2838

Egy bécsi zongora eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2880

DIESEL-MOTOR,

32 HP. használt, kompresszor nélküli, továbbá használt gépszijjak, esztergapadok, malomszerkezetek, héverek, eszagszorok, furógépek, csapágyfémek, asztalos gyalapadok, lakatos-, kovács- és egyéb szerzőmök, olesón eladók. VASIPAR felszámolás alatt Arad 2835

ALKALMI VÉTELEK! Komplettnél szoba 14.000 lej, hálószobák 1600 lej, fehér konyha, Singer varrógépek ebéd, 16 kredencek 1800, székek, fotelek, ebéd 16 divány, márkás zongorák 6000-tól, csillárok, avári és perzsaszőnyegek, író asztalok, dísztárgyak, ezüstök, fizetberendezések, schöberli fotel, kasszák, fali tükrök, ágybetétek kőgőp 1800-tól, jégszekrények sbb Zálogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt timisoarai zálogház folyósítja. Meghosszabbításokat legolcsóbban vállalunk „COMISIO” biz. üzlet Bul. Reg. Maria 13., Dácia mellett.

Üres vas- és fahordók eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Világkiállítás Csikágóban

junius 1-től újból megnyilt!

Egy felejthetetlen élmény!

Rendkívül előnyös egyéni- és társas-utazások. Hetenkénti indulás az elsőrendű

Hamburg kategóriájú gőzösökkel Kényelem. szórakozás. Üdülés.

Arak 246.50 dollártól kezdve.

Soha vissza nem térő alkalom Amerikát olcsón felkeresni.

Jelentkezés és prospektusok: 461

Hamburg—Amerika Linie S. A. R. képviselőténél Kunstler Utazási és Vizumirodában Arad, Bulv. Reg. Maria 24

ÜZLETEK.

TRAFIKENGEDÉLLELYEL, vegyeskereskedés berendezéssel, más vállalkozás miatt eladó. Cim: Ferenosi Vilmos Pancota. 2887

TARS, TARSNÖT vagy finanszírozott keresek 150.000 lejel bizományi kötöttáru raktár átvételéhez. „Bistos” jelicégre az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2847

Vegyésszmérnök

léti tömegcék kiaknásására korrekt és közreműködő

társat keres

100.000 lejjel. Szives ajánlatok kéretnek „Perleki” jelicé alatt 2888 az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Használaton

Schweitz National írógépszalagot

állandóan friss minőség, eredeti csomagolásban, minden géphez eredeti orsó s így nemcsak egy jó és helyes méretű egy új alkatrészt szalagot, de is kap író-„SLANG” carbona-gépjéhez. kiváló minőség, budapesti gyártmány, előnyös ár. 2407

SZEGFÜ. Telefon: 111. Strada Bratianu, Görög katolikus palota

BRISTOL... BRISTOL... BRISTOL

Szálloda Budapest Dunapart,

árban és szolgáltatásban vezet!

Szoba teljes ellátással személyenként 292

napi 12.— pengőért